

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ruski govori

Dne 29. decembra, torej nekako med božičem in novim letom — da bi se jim ne moglo očitati, da sledijo starim buržujkim navadam — sta Molotov, predsednik sveta ljudskih komisarjev Zveze ruskih sovjetov (po naše predsednik vlade) in komisar za zunanje zadeve Litvinov zaporedoma v dveh velikih govorih, ki jih je prenašala moskovska radio postaja po vsem svetu, očrtala položaj, ki ga zavzema danes Rusija med narodi sveta in o zunanji politiki, s katero si je uredila odnose do drugih držav in do najvažnejših mednarodno-političnih vprašanj, kot so razorožitev, revizionizem, ki danes nalagajo toliko skrbi vsem prijateljem miru med narodi.

Molotov in Litvinov sta govorila svoje govore — božične ali novoletne — na rednem zasledanju Osrednjega izvršilnega odbora Zveze ruskih sovjetov, torej pred izbranimi predstavniki ruskega naroda, kakor tudi pred dolgimi vrstami klopč, v katerih so sedeli diplomatski zastopniki inozemstva, ki ima redne zveze s Sovjetsko Rusijo. Iz tega bi smeli sklepati, da sta Molotov in Litvinov govorila resno, brez demagogičnih skokov na stranske tire, ki so značilni za kongrese komunistične stranke, ki se jih udeležujejo »delavci in kmetje«.

In kaj sta povedala oba ruska državnik? Kajti govora sta tako podobna drug drugemu, da bi skorajda smeli reči, da sta bila sestavljena na isti mizi. Njihova vsebina je ta-le:

1. Rusija je za mir, za mir za vsako ceno in do zadnje skrajnosti. Zato se je od vsega početka aktivno udeleževala vseh poskusov za mednarodno razorožitev, zato je tudi prišla z razorožitvenimi predlogi, ki so bili med najradikalnejšimi, ki jih je slišala razorožitvena konferenca v Ženevi. Zato se je skrbno ogibala vseh sporov in je v odnosih z Japonsko pokazala potrpežljivost, ki naj bi služila za vzgled drugim narodom. Toda vsa prizadevanja za mir v kapitalističnih državah, ves »buržujski pacifizem« je le »hinavščina«, je le »skrinka«, za katero se skrivajo bojni in osvojevanja žejne kapitalistične družbe.

2. Sledeč tej ugotovitvi, se je Rusija odločila, da bo sicer še sodelovala na razorožitveni konferenci, a da ne bo stavila vanjo nobenih upov, ampak da se bo sama zaščitila napram zunanjemu svetu s posebnim sistemom pogodb o nevtralnosti in o nenapadanju, prijateljskih zvez in zavezniških paktov, ki bodo prvič dajali dober vzgled vsem narodom sveta, drugič pa bodo imeli prednost, da bodo brez tujega posredovanja uredili okrog sovjetske Rusije različne ovire miru in sporazuma. V tem duhu je Rusija sklenila celo vrsto nenapadnih paktov z vsemi svojimi sosedomi v Evropi in v Mali Aziji, je sklenila sporazume celo z državami, s katerimi nima oficijelnih zvez (Mala zveza), je obnovila prijateljstva z veselimi, kot so Francija in Italija, je »z ljubeznijo zavezovala« Zedinjene države Severne Amerike in kljub razočaranjem hoče obnoviti tudi zveze z Anglijo. Le pri dveh sodedah je naletela na surov odpor: Japonska nikakor noče verovati v miroljubnost Rusije, čeravno je sovjetska vlada vseh zadnjih 10 let bila takorekoč brez vojska na japonsko-mandžurski meji, druga pa je Nemčija, kjer so »visoko stoječi« državniki z besedo in z dejanji v službi imperijalizma in osvojevanja pripravljali načrte, kako bi se z ognjem in mečem prerili do sovjetskega ozemlja in si ga podjarmili. Toda tudi Japanu in Nemčiji Rusija ponuja mirno sožitje.

3. V tem duhu sovjetska Rusija nima nobenega razumevanja za razne revizionistične pokrete, ki vznemirjajo Evropo. Ako je kje kaj popraviti, naj se to uredi mirnim putem, toda nikakor ne gre, da bi tešili želje nekaterih nezadovoljnejšev, ki so postali glasni, na račun velikega števila sedaj zadovoljnih, ki so prišli do svojih pravic, 90 odstotkov narodov je zadovoljnih s sedanji državni mejami, zakaj bi prevračali svet za tistih ostalih 10? Rusija ve, da ne bo napadala nikogar, ker nima želje po tuji lastnini, a tudi od svojega ozemlja ne bo dala niti en sam kvadratni meter! Tisti pa, ki bi se spozabili in bi segali po ruskem ozemlju, bodo morali pač čutili jezo in moč 170 milijonskega ruskega naroda.

Mir, organizacija miru s svojimi lastnimi sredstvi, odklonitev revizionizma, to so velika načela, ki vodijo rusko zunanjo politiko. Ako bi se pa kdo usodil ovirati Rusijo v tem mirovnem stremeljenju, bo »rdeča« vojska na vzhodu in na zapadu znala braniti državo ruskih delavcev in kmetov.

Tako Molotov in Litvinov. Bolj miroljubnega programa ni razvijal noben državnik sedaj ob prehodu iz starega v novo leto. Tudi je verjetno, da sta njuna govora imela po svetu največ z zanimanjem poslušajočega občinstva.

Toda na veliko žalost prijateljev Rusije in svetovnega miru Karel Radek, ki je svoje dni tudi sedel v izvršilnem vrhovnem odboru Zveze ruskih sovjetov in ki je kot glavni urednik »Izvestije« še danes veliki mislec sovjetske revolucije, Karel Radek ni znal biti tiho. V angleški reviji »Foreign Affairs« (zunanje zadeve) je za januarsko številko leta 1934 napisal daljši zelo izbrusen in pretehtan članek o ruski zunanji politiki. Sedaj, ko smo slišali Molotova in Litvinova, bo zanimivo vedeti, kaj trdi o istem predmetu Karel Radek, ruski Alfred Rosenberg. Radek postavlja za rusko zunanjo politiko tudi tri »sveta« (sacred) načela, ki so sledeča:

1. Rusko ozemlje je zadosti široko in prebiva na njem zadosti ljudi, da se socialistični režim izvede do kraja in do popolnosti. Prva socialistična republika ne čuti nikake potrebe po novih osvojevanjih, ona se zadovoljuje s tem, kar ima, ker lahko v tem okviru napravi dosledno vse poskuse socialističnega režima. Torej mir na zunanji!

2. Rusija pa mora postati tako močna, da bo lahko oskrbovala samo sebe tako v času miru, kakor tudi v času vojne. Do sedaj je Rusija v tem pravcu napravila velike reči, ker je kolektivizirala kmeti, iztrebila bogatega posestnika ter »omogočila« sodelovanje med kmetom in delavcem, ki oba nimata ničesar iz

Pred carinsko vojno med Francijo in Nemčijo? Nemčija se nahaja pred strnjeno fronto Evrope

Pariz, 2. jan. b. Ker Nemčija do 1. januarja ni spremenila svojega stališa v trgovinsko-političnem sporu, radi katerega so se 21. decembra preklicala nemško-francoska pogajanja, se računa v tujkah političnih krogih, da bo v kratkem odpovedana nemško-francoska trgovinska pogodba. V tem primeru bo Francija 75% dosedanjega nemškega uvoznega kontingenta razdelila na one države, ki se bodo zavezale, da bodo v zamenjavo za podeljene kontingente uvozile francosko blago. Ta ukrep bo brezdvomno mnogo doprinesel do represalij Nemčije in je pričakovati carske vojne med Francijo in Nemčijo.

Francoski odgovor izročil

Pariz, 2. jan. AA. Francoski poslanik v Berlinu Francois Poncet je včeraj izročil Hitlerju francosko spomenico o razorožitvi. Listi pripominjajo, da se je Hitler nalašč zato vrnil v Berlin, da čimprej dozna vsebino te spomenice. V zvezi temu pa listi ne pričakujejo nemškega odgovora prej, kakor šele čez nekaj dni.

London, 2. jan. b. Berlinski dopisniki tujakšnih listov trdijo, da je izročitev francoske spomenice v Berlinu povzročila velik jez med Parizom in Berlinom. Francija je prav za prav v zelo vljudni, toda odločni obliki odklonila vse nemške zahteve glede razorožitve. Vendar je Francija pustila odprta vsa vrata za nadaljna pogajanja, dasiravno so izgledli minimalni. »Daily Telegraph« pa ni tako velik pesimist, kakor so ostali listi in smatra, da je šla Francija v svojem odgovoru znatno na roko Nemčiji, vendar pa dvomi, da je to storila v takem obsegu, da bi se Nemčija vrnila zopet v Ženevo. Isti list je radi tega prepričan, da bo moral predsednik Henderson najti obliko za odgoditev konference, ki se sestane 21. januarja. Podrobnosti o odgoditvi konference zaenkrat še niso znane.

Komentarji listov

Pariz, 2. jan. Listi priobčujejo obširne komentarje o odgovoru, ki ga je francoska vlada včeraj izročila nemški vladi v Berlinu o splošnem razorožitvenem vprašanju.

»Petit Parisien« pravi o francoskem odgovoru med drugim tole: Ne gre pri tem odgovoru za osamljena pogajanja med Francijo in Nemčijo. Zdjaj pozna svetovno mnenje obe stališči in bo o tem razsodilo. Druge države pa se bodo morale zdaj odločiti in prevzeti odgovornost. Nemčija se zdaj ne nahaja pred strnjeno fronto drugih držav, ki bi ji hotele vsiliti svoje mnenje. Pač pa se te države pogajajo med seboj o načelnih vprašanjih in o povratku k MacDonaldovemu razorožitvenemu načrtu. Hitlerjevska vlada mora zdaj zavzeti svoje stališče glede načel, kakor tudi glede povratka k MacDonaldovemu načrtu. Dekazati bo morala, če so njena stremeljenja miroljubna in če želi sodelovati pri evropskem vojaškem statutu znižanih in

pogodbeno določenih vojaških sil. Če bo to odklonila, bo sama odgovorna za povratek k oboroženemu miru in k ponovni oborožitvi, kar vse druge države odločno odklanjajo.

»Excelsior« smatra, da bo moral Berlin zdaj uvideti, kako utemeljeni so obnovljeni predlogi francoske vlade z dne 14. oktobra 1933, ki jih zdaj izpolnjuje francoska spomenica, ki je bila včeraj izročena Hitlerju in nemškemu zunanjemu ministru von Neurathu. Francoski predlogi so taki, da bodo omogočili nova koristna pogajanja v Ženevi. Na Nemčiji bo zdaj, da ne bo izvajala nedostopne obstrukcije. Leto 1934 bi moglo olajšati napetost med Francijo in Nemčijo. V tem primeru pa bi se voditelji sedanje Nemčije morali zavedati, da ne morejo vsiliti Evropi novega diktata o ponovni oborožitvi Nemčije. Na vsak način pa bo francoski odgovor v Berlinu, ki ga zdaj poznajo tudi v Londonu in Rimu, izvršil koristno podlago za predstoječe razgovore med Mussolinijem in angleškim zunanjim ministrom.

Nov odgovor Francije

Pariz, 2. jan. c. Odločitev francoske vlade, da odgodi odgovor Hitlerju, se smatra za posledico pritiska angleške vlade. Memorandum francoske vlade naj se ublaži z rezultati razgovora med Mussolinijem in Simonom. Zato je tudi bilo odloženo, da se ta sestanek vrši čimprej. V angleških krogih vlada velik interes in zanimanje za to, kako bo nemška vlada odgovorila na ta kompromis. Smatra se, da bo nemška vlada vsekakor odgovorila pred sestankom predsedstva razorožitvene konference, da se tako omogoči nadaljevanje dela na razorožitveni konferenci.

Po umoru predsednika Duca

Umor sklenjen v hiši generala Velicaste pogrebne svečanosti Cantacuzena

Bukarešta, 2. jan. m. Glavna razprava proti atentatorju Joana Duce bo že sredi januarja na sodišču v Ploesti, glavnem mestu župnije Prahova. Glavni državni tožilec je že pričel zasliševati obtožence. Kakor poroča današnji »Tempo«, je tudi član »Železne garde«-inž. Virgil Jonescu pri zasliševanju priznal, da je bil umor predsednika vlade Joana Duce sklenjen v hiši generala Cantacuzena, ki je po razpustu »Železne garde« in po odsotnosti vrhovnega voditelja stranke Codreanu prevzel vodstvo »Železne garde«. Po izpovedbah tega obtoženca je pri zaroti sodeloval tudi ravnatelj lista »Calendarul«. Po pisanju časopisa »Tempo« je se-

daj tudi atentator, ki je doslej vedno trdil, da je atentat izvršil na lastno iniciativo, priznal, da je imel lani 19. decembra z generalom Cantacuzenom sestanek v njegovem stanovanju. Atentator Constantinescu je pri zaslišanju nadalje izjavil, da mu je znano, da je general Cantacuzen pred dvema tednoma pisal predsedniku romunske vlade Duci in mu v pismu sporočil, da je s podpisom dekreta o razpustu »Železne garde« podpisal tudi svojo smrtno obsodbo.

Pogreb

Bukarešta, 2. jan. m. Danes je bila Bukarešta v znamenju pogrebni svečanosti za pokojnim predsednikom romunske vlade Joanom Duco. Poleg mrtvaškega odra ustreljenega predsednika vlade so defilirale nepregledne množice vse dopoldne. Tudi iz notranjosti države so z jutranjimi vlaki prispeli prijatelji Joana Duce v naravnost ogromnem številu. Davi so prispele na bukareštansko postajo velike delegacije, da se udeležijo pogreba. Dopoldne je število udeležencev znašalo nad sto tisoč. Vsi člani delegacij so imeli na rokah črne trakove v znak žalosti za pokojnim šefom liberalne stranke. Šele popoldne je bil zaključen defile naroda in so se vrata v veliki dvorani Ateneja zaprla. Ob 13 so se pričele pogrebne molitve. Nj. Vel. kralj Karel se pogreba ni udeležil, ker je lahko zbolel in po nasvetu zdravnikov ni smel zapustiti sobe. Pogrebni svečanosti se je udeležila vsa romunska vlada, na čelu predsednik vlade dr. Angelescu, nadalje diplomatski zbor, množični senatorji, parlament, generaliteta in zastopniki najvišjih ustanov v državi. Okoli Ateneja so se zbrale nepregledne množice ljudstva, kakor tudi vzdolž vseh ulic, skozi katere se je sprevod pomikal.

Po že naprej določenem programu je imel posmrtni govor v imenu vlade predsednik vlade dr. Angelescu, za njim pa so govorili še šefi vseh političnih strank. Od frakcije liberalne stranke, ki ji je načeloval Georgie Bratianu, ki je vodil najostrejšo borbo proti Duci, ni nihče govoril. Snoči je vodstvo te frakcije sporočilo vladi, da je določeni bivši minister Banu, ki je član frakcije, da govori pred mrtvaškim odrom namesto njenega šefa Georgia Bratianua. Vlada je odgovorila, da je program pogrebni svečanosti že določen in da ne more sprejeti še govor Banua. Po izvršenih pogrebni molitvah se je pričel mrtvaški sprevod pomikati v smeri proti pokopališču Belu, kjer je bilo truplo pokojnega Duce položeno začasno v grobnico in se bo pozneje prepeljalo k večnemu počitku na njegovo posestvo. Pogrebni svečanosti se je v imenu jugoslovanske vlade udeležil minister brez portfelja dr. Kojič, v imenu jugoslovanske narodne skupščine podpredsednik skupščine dr. Popovič, v imenu jugoslovanskega senata pa dr. Kotur. Jugoslovanska delegacija je položila na krsto pokojnega Duce venec z jugoslovansko trobojnico.

Ali ie Titulescu demisioniral?

Pariz, 2. jan. AA. Havas poroča: O govoricah, da je romunski zunanji minister Titulescu demisioniral, pravi »Le Journal«, da je ta ostavka popolnoma nemogoča. O njej mora govoriti samo oni, ki ne pozna političnega položaja in diplomatskih običajev. List navaja dalje, da je telefonsko povprašal okoli Titulescu, ki mu je takoj odgovorila, da so te govore brez podlage.

Bukarešta, 2. jan. AA. Vest o demisiji Titulescu na uradnem mestu demantirajo.

Dunajska vremenska napoved: pretežno oblačno, večinoma megleno, nagujenje k padavinam, temperatura se nadalje ne bo mnogo spremenila, poznej bo nekoliko toplejša.

Staro leto novemu

»Tale klopčič rajši razvozljaj mesto da se lišpariš in igraš...!«

ki oba pričakujeta od njune države vse. Rusija je izvedla petletko, si ustvarila ogromno industrijo, odkrila neizmerna bogastva narave in bo sedaj v drugi petletki postala samostojna in neodvisna od vsake druge dežele na svetu. Vzgojila si je največje vojsko na svetu, obdala se je s samimi prijatelji, ki so slovesno podpisali nevtralne pogodbe. Četudi bi bila danes brez prijatelja na svetu, bi Rusija lahko odbila vsakega zunanjega sovražnika. V tem pravcu se mora nadaljevati bodoča ruska zunanja in notranja politika.

3. Socializem bo zavladal popolnoma v kakšnih tridesetih letih. Potem bo postal vzor tudi ostalim svetom, tako bo popoln in tako pričrnan novo srečno človeško družbo. Ruski vzgled bo takrat znova dvignil svet in pokret kmetov in delavcev bo takrat tako močan, da ga nihče več ne bo mogel zatreti. S samim svojim vzgledom brez borbe bo Rusija s socializmom zavladala svet. Zato je treba delati doma v miru in čakati in se pripravljati...

Toda ako bi propadanje kapitalizma, ki

vodi do vojne, povzročilo krvave poboje med narodi, bo Rusija seveda morala tudi poseči vmes in se boriti proti sovražniku, ako bi le-ta naskakoval tudi ozemlje sovjetov. In v tej bodoči vojni sme zmagati nikdo drugi, kot sovjetska Rusija, ker bo samo ona nosila v bodočnosti rdečo zastavo socializma, pod katero se bodo zgrinjali proletarci vsega sveta.

Karel Radek je torej povedal več, mnogo več kot njegova sodruga Molotov in Litvinov. V najboljšem primeru, to sledi iz Radekove filozofije, je vsaka zveza s sovjetsko Rusijo brezpredmetna, ker so si voditelji Rusije sami sebi dali pravico, da jo raztrgajo, ako bi to zahtevali »višji svetovni interesi ruske revolucije«. Mir, organizacija miru, nevtralnost, obnova na zunanji in na znotraj, a vse to so le sredstva za oddaljeni, a višji cilj končne zmage boljševizma.

Rusko zunanjo politiko bomo torej morali zasledovati skozi Karel Radekova očala, ki kažejo bolj jasno in razločno, kakšno bodočnost pripravljajo svetu razni Molotovi in Litvinovi.

Mandžurija-cesarstvo

London, 2. januarja. b. »Daily Telegraph« poroča iz Dairena, da je tajni svet mandžurske države v celoti sprejel novo mandžursko ustavo. Po tej ustavi se ustanovi mandžursko cesarstvo, za prvega cesarja pa bo proglašen sedanji predsednik Puji, ki bo osnoval popolnoma novo dinastijo in zaradi tega ne bo prevzel starega kitajskega cesarskega nasledstva. Novi cesar bo ustoličen dne 1. marca letos in bo ob tej priliki izdal proglas na vse severnokorejanske pokrajine, ki jih bo pozval, da se pridružijo novi mandžurski državi. Japonska se v to akcijo mandžurskega cesarstva ne bo vmešavala. Po obstoječih vesteh namerava novi mandžurski

cesar zjeti v svoje cesarstvo vso vzhodno Mongolijo, medtem ko bi Rusija obdržala zase zapadni del Mongolije.

Due hčerki japonskega poslanika prestopili v katoliško vero

Pariz, 2. januarja. b. »Echo de Paris« poroča, da sta obe hčerki japonskega poslanika v Parizu Satoha prestopile v katoliško vero. Isti list nadalje poroča, da se v zadnjem času zelo opaža gibanje v vseh japonskih krogih v prilog krščanstva.

Onstran Karavank

Tihotapci bomb, ročnih granat ...

Austrijska policija je prišla na sled teroristični tajni tolpi

Dunaj, 2. januarja. b. Uradno se poroča, da je policija prišla na sled velikemu tihotapstvu narodno-socialističnega propagandnega in terorističnega materiala. Še pred božičem je policija aretirala na Dunaju na mestni meji trgovca iz Nemčije Rielkeja, ki biva stalno na Dunaju. On je s svojim avtomobilom pripeljal iz Salzburga na Dunaj 25 velikih zabojev blaga. Ko je policija zabojne odprla, je našla v njih narodno-socialistični propagandni material, kakor razne brošure, letake itd., razen tega pa je bilo v zaboju nekaj sto jajčastih ročnih granat, ki po eksploziji ne širijo samo zadušljive pline, ampak tudi meglo. Iz zaplenjenega propagandističnega materiala, ki ga je policija našla pri raznih hišnih preiskavah, se vidi, da so nacionalisti po novem letu pripravljali moč-

no propagando in teroristične akcije po vsej Avstriji. Sedaj je bilo aretiranih 10 oseb, ki so bile vse takoj obsojene na 6 mesecev zapora, po izdržani kazni pa bodo internirane v Wöhrersdorfu. Za novo leto je pomislil predsednik republike na 3 leta težke ječe obsojenega atentatorja proti dr. Steidleju, barona Alvenslebena iz Nemčije in eicer na prošnjo njegovega očeta. Atentator je hudo bolan na pljučih in leži v bolnišnici. Njegovo stanje se je znatno poslabšalo.

Snoči se je pripetil v Burgtheatru zanimiv incident. V začetku predstave, ko se je pričel dvigati zastor, se je obenem z zastorom dvignila tudi rdeča zastava z vžitim kljukastim križem. Ljudstvo je ostalo popolnoma mirno.

Gospodarski advokati

Škoda, da je pri nas za gospodarska vprašanja v splošnem tako malo zanimanja. Prostor, ki je v naših dnevnikih odmerjen za obravnavanje teh problemov, je mnogo manjši, kot n. pr. za obravnavanje sportnih in družbenih poročil. Mislimo, da je ta pojav zadosten dokaz za gorjilo ugotovitev in željo, da bi se vendar tudi ne neposredno zanimani krogi pričeli zanimati za taka vprašanja, ki morejo še dolga leta po svoji trenutni rešitvi uplivati na dobro in elabo stran gospodarskega razvoja domovine.

Tako vprašanje, ki dosedaj še ni našlo odmeva v dnevnem časopisu, je nedvomno ono gospodarskih svetnikov in članek, objavljen 15. dec. 1933 pod istim naslovom v »Slovencu« kot ta, bi moral roditi intenzivnejšo izmenjavo misli pred javnim forumom, kot pa se je to zgodilo. Čuli smo tam eno stran nazorov in bi želeli slišati tudi druge kroge in zvedeti njih stališče k temu problemu, tembolj, ker bodo posledice dalekosežne.

Iz prej omenjenega članka dobi čitatelj vtis, da je namen zakonodavca, kvalificirati za poklic »gospodarskega svetovalca« ali morda še bolje »nadzornika« ali »preglednika« (Wirtschaftsprüfer) predvsem samo osebe s končano trgovsko ali gospodarsko fakulteto, poleg druge potrebne prakse in pogojev glede predhodnega javnega dela in izpitov za pridobitev tega naslova in izvrševanje tega poklica.

Zamisel te ustanove se mora vsekakor toplo pozdraviti, ne samo radi tega, da bo s tem omogočena služba raznim osebam, temveč tudi zato, ker bo s tem omogočena točnejša kontrola marsikaterega podjetja, kot je bilo to do sedaj. Vendar moramo odločno svariti pred tem, da bi se dostop v ta poklic omejil samo na osebe z dovršeno višjo komercialno izobrazbo. Trgovina in gospodarstvo, enako industrija zahtevajo v mnogo večji meri kot druge panoge javnega življenja poleg gotove izobrazbe še posebno spretnost in sposobnost za spoznavanje gospodarskih pojavov in zvez. Radi tega in radi tesne zveze današnjega gospodarstva s pravnimi in tehničnimi vprašanji nujno priporočamo, da se razširi dostop k temu poklicu gospodarskega zaupnika in preglednika ne samo akademskemu trgovcu, ampak tudi v isti meri pravniku in v še večji meri tehniku. Ne gre namreč pri tej stvari toliko za gospodarsko izobrazbo, kakor pa za sposobnost, imeti pregled o pojavih in značilnih znakih v gospodarstvu in poslovanju raznih podjetij. Osebi, ki nima za to izrazite, ekoro da bi rekli priročne sposobnosti, ne bo niti gospodarska, niti kaka druga fakulteta, niti praksa pomagala v izvrševanju poklica gospodarskega preglednika, pač pa bo oseba, ki nima izrazito gospodarske izobrazbe s komercialnim talentom kaj kmalu razčlenila bistvene okoliščine, ki odločujejo pri ocenjevanju kakega podjetja.

Celo mi Slovenci, ki napram drugim narodom nimamo bogve kako razvitega gospodarstva, imamo

celo vrsto odličnih in celo mednarodno priznanih strokovnjakov na gospodarskem polju, ki nimajo najvišje komercialne izobrazbe, temveč so po pretežni večini izhajali iz drugih fakultet in so kljub temu s pomočjo svojih gospodarskih talentov prišli na vodilna mesta našega gospodarskega življenja, bodaj v trgovini, ali industriji.

Treba je, da tehniški vedno znova opozarjajo javnost in neposredno interesirane kroge na to, da je potrebna dandanes pri ocenjevanju podjetij tehnična izobrazba v enaki meri kot trgovačka. V tovarnah je trgovsko poslovanje tako tesno zvezano s tehniko, da oseba, ki je postavljena za preglednika take tovarne in nima predpogojev za določevanje tehničnih razmer v dotičnem podjetju, ne more vršiti svojega posla popolnoma v redu z ono natančnostjo, ki je v takih zadevah potrebna. Podobno je glede organizacije komercialne manipulacije ali pa knjigovodstva, ki se mora prilagoditi tehničnim zahtevam obratov, ne pa narobe, kakor se danes pri nas vidi še v pre mnogih podjetjih. Koliko tehničnega znanja je potrebno za sestavo strokovnih gospodarskih ocen in poročil vse vsak, ki je kdaj imel posla s tako zadevo. Ako nadzorne ustanove, ki se imajo v smislu zakonskega načrta ustanoviti, ne bodo pritegnile k pregledovanju tudi tehnikov, smemo že danes brez posebnega pretiravanja ugotoviti, da postane gospodarski pregled pri večini podjetij v Sloveniji popolnoma iluzorična ustanova brez vsake koristi.

Jasno je, da je potrebno razlikovati po strokah in bi moral že zakon ali pa vsaj kasneje pravilnik določevati, v katerih slučajih sme biti preglednik samo trgovec, v katerih zadostuje tehnik ali pa vsi trije skupaj. Nesmisel bi bil enako, če bi na pr.: strojno tovarno pregledoval inženjer kemije in obratno. Tudi tu bi nastala potreba sodelovanja raznih strok pri pregledu na podoben način, kot se to izvaja že v praksi pri pooblaščenih inženjerih, kadar podpisujejo vložne načrte za oblasti.

Na isti način, kakor se podjetja pregledujejo glede delavskozaščitnega stališča se mora uvesti tudi pregled poslovanja. Popolne jasnosti itak ne moremo zahtevati, ker to niti podjetjem samim ne koristi. Za to tudi javnost v širšem pomenu besede nima zanimanja. Pač pa so trgovski in gospodarski krogi upravičeni do informacij glede poslovanja in položaja podjetij. In tudi delavstvo, kakor tudi celokupno prebivalstvo industrijskih okrajev ima pravico do informacij glede položaja podjetij, ki rede dotični okraj.

Od začetka pa se mora obračati vsa pazljivost na to, da ustanova preglednih družb in preglednikov ne bo postala birokratično orodje upravne, gospodarske ali celo davčne oblasti, ampak da bo taka ustanova res služila potrebam gospodarstva in njega napredku s tem, da ostane elastična in se zna prilagoditi dnevno se menjajočim zahtevam onih, ki jo rabijo.

V Pešto ali v Bukarešt?

Sofija, 2. jan. k. Kakor se trdi v poučenih krogih, je obisk bolgarskega kralja romunskemu kralju odložen, ker je kralj Boris še zmeraj bolan na gripo.

Budimpešta, 2. jan. k. Opoldanski listi pišejo, da bo bolgarski ministrski predsednik Mušanov obiskal Budimpešto med 10. in 20. februarjem. S tem bo povrnil obisk Gumbösa in Kanye v Sofiji.

Krvavi spopadi v Soliji

Sofija, 2. januarja. b. Včeraj so strokovne organizacije solijskih elastičarjev priredile zborovanje v Kazini, pri kateri priliki je prišlo do krvavih spopadov s policijo. Na zborovanju so imeli govorniki več komunističnih spopadov s policijo, zaradi česar je policija prekinila zborovanje za 15 minut. Prireditelji so takoj prerezali vse telefonske žice, da policija ne bi mogla prositi za okrepitev ter se spustili v boj s stoli, steklenicami in revolverji. Razvila se je huda borba, v kateri je bil en komunist ubit, dva težko ranjena, hudo ranjenih pa je padlo tudi nekaj policajev.

Nove zmede na Malti

Rim, 2. januarja. b. Novi nacionalistični list na Malti, ki ga urejuje ravnatelj prepovedanega nacionalističnega lista in bivši minister Enrico Mizzi, je objavil proglas na malteško ljudstvo. V tem proglasu novi list, ki se imenuje »Echo di Malta e Gozzo« apelira na patriotično malteško ljudstvo in ga prepričuje, da bo nacionalistična stranka vedno branila njih interese in se borila proti nasilju za raznarodovanje in opuščanje starih tradicij.

Brezposelnost pada v Angliji

London, 2. jan. Najnovejši statistični podatki ministrstva za delo kažejo, da je število zaposlenih oseb v Angliji vnovič naraslo, 18. decembra je bilo 51.000 oseb več zaposlenih kot v novembru in za 567.000 več kot v decembru 1932. Brezposelnost je z izjemo julija, kjer je lahko narasla, stalno nazadovala vse leto 1933. Število brezposelnih je padlo v tem letu za 499.208 oseb. Navzlic temu je bilo decembra še vedno 2.224.079 brezposelnih.

Poneverba ene milijarde Din

Belgrad, 2. jan. m. Pred tukajšnjim okrožnim sodiščem sta bila danes zaradi poneverbe v Zvezi nabavljalnih združenj državnih nameščencev v znesku 1.012.000.000 Din obsojena bivša uradnika te Zveze Anton Marković in Marin Bulić. Bulić je bil obsojen na 8 let robije in na trajno izgubo častnih pravic, Marković pa na 5 let robije in na petletno izgubo častnih pravic. Oba morata vrniti Zvezi nabavljalnih združenj državnih nameščencev znesek 1.012.000.000 Din, za katerega sta jo oškodovala.

Smrtne nesreče radi megle

London, 2. januarja. Včeraj je ležala nad Londonom tako gosta megla, kakor jo ne pomnijo že dolgo let. Zaradi megle je trpel predvsem promet z izjemo podzemeljskega prometa, ki se je razvijal normalno. Kot posledica takega vremena, je bilo včeraj več smrtnih nesreč. Ponekod je moral promet popolnoma počivati. Le v nekaterih predmestjih je bilo nekaj časa nekoliko jasneje.

Zagrebska vremenska napoved. Pretežno oblačno, megleno in hladneje, stalneje vreme.

Združene skrahirane sile

Jugoslovanske socialne demokracije so sklenile, da ustanovijo politično stranko, s katero mislijo z dovoljenjem II. internacionale — kakor izrečno povdarjajo v tozadevnem svojem proglasu — zopet stopiti na politično arena Jugoslavije. Stvar še ni dokončno rešena, vendar pa ni dvoma, da bodo sodrugi, ki si tako silno želijo nazaj v »propadajočo buržuazno družbo«, pokorno kakor vselej slediti pozivu, na katerem so podpisani dr. Topalovič, Jozef Pelejan, Viktor Eržen, dr. Mojzes Sohn, Anton Rosenmayer in drugi podobni borci za proletarijat. Svoj povratek v vrste meščanskih strank razlagajo publiki v dolgi ouverturi, v kateri kar grmi, treska in bobni krvavordežih fanfar proti kapitalizmu, fašizmu in militarizmu. Marksisti, ki so imeli malo menj ko eno stoletje časa, da dovedejo svetovni proletarijat do zmage in so dobrih dvajset let bili po vsej Evropi pri krmilu države, pa niso bili zmožni, da preprečijo popolno polom proletarske stvari, pišejo danes, da »življenjska izkušnja uči, da je gospodarska in mednarodna politika socialne demokracije edina pot, ki vodi k rešitvi«. Socialistični prvaki v Nemčiji, Avstriji, Franciji, Belgiji, Angliji, Italiji, Ameriki so z navdušenjem glasovali za budžete, s katerimi se je pital zmaj najbolj krvave svetovne vojne, so imeli v rokah ministrstva za municijo in so gnali delavstvo v okope umirati za »buržujsko družbo«, danes pa obetajo Topaloviči v svojem manifestu, da bodo »onemogočili vse vojne«. Podpirali so med vojno in po vojni »diktaturo buržuazije«, jo ob vsaki priliki reševali in ji omogočili s svojo pasivno asistenco demontirati demokracijo, so v Španiji pošiljali nad proletarijat republiško žandarmerijo in uvedli pravo strahovlado, sedaj pa najodločneje zahtevajo »povratek k politični demokraciji in izpolnitev politične demokracije s kulturno, gospodarsko in socialno demokracijo«. Eno celo polstoletje so socialistični voditelji Evrope imeli priliko to demokracijo podpirati in izpolnjevati, pa so podpirali samo plutokracijo, ki jim je odstopala dobra mesta v vladi, dobičkanosne parlamentarne sinekure in bogato nagrajena mesta v raznih upravnih odborih, da so mirno gledali umiranje demokracije ter časih zaradi lepšega zavrteli svojo marksistično ragljo, ki močno hrešči, pa nikogar ne boli. Kaj čuda, če je

sprilo tega »narasla politična reakcija«, kakor pravijo jugoslovanski marksisti v svojem proglasu, medtem ko so marksistični generali in generalštabšefi v Zenevi in drugod fungirali kot oficijelni zastopniki »buržuazne družbe« pri reševanju proletarskega vprašanja. Kaj sprilo tega pomaga, če gg. Topaloviči in drugi sedaj zahtevajo »javno nadzorstvo nad proizvodnjo, takisto kontrolo nad kreditom in denarstvom, da ne bo služilo samo zasebni koristi majhnega števila lastnikov, temveč splošni koristi in zaposlivi vse ljudske mase« — ko pa proletarijat, ki že osemdeset let poslušal to pesem, nič ne verjame, ker so sodrugi opustili vsako možnost in priliko, da proletarijatu dejansko pomagajo do kontrole nad proizvodnjo. Z eno besedo, program in duševni arzenal socialne demokracije, o katerem govori proglas, je danes postal magacin obrabljenih fraz in montur, v katere se vedno vsakokrat na novo odevajo, da svet ne pozabi, da sploh še obstajajo. In tako so tudi stari grenadirji jugoslovanske socialne demokracije zopet nastopili v marksistični uniformi in se pripravljajo na zopetni nastop na bojišču »buržuaznega parlamentarizma«, kjer stare grenadirje, ki so dobrega srca, gotovo tudi že pogrešajo. Upamo torej, da bomo kmalu tako srečni, da vidimo te stare leve zopet na politični areni, kako bodo »nevezani na kapitalistične verige«, nadaljevali svoj »neizproseni boj proti veliki lastnini in velikem denarnem bogastvu«, kako bodo »onemogočili vse vojne in sveta zajamčili mir« ter »sodpravili današnjo mednarodno gospodarsko uničevanje po načrtnem gospodarstvu«. Pri nas pravijo temu zvoniti po toči, toda naši marksisti so prepričani, da bodo proletarijat rešili, potem ko so ga prepustili kapitalizmu v popolno eksploatacijo, da se poslužimo njihovega besednjaka. Oni hočejo namreč sedaj povečati svoj vpliv v družbi in se bolj »brigati za pravilno razdelitev gospodarskih dobrin«, kakor so se dosedaj. Bomo videli — samo bojimo se, da se ne bi jugoslovanski socialdemokratizem v teh svojih lastnih protislovljih končnoveljavno zadušil, da rabimo besede iz njihovega slavnega pronunciamenta od 30. decembra 1933 in da stara Marksova garda ne bi na bojišču izkrvavela brez slavo...

Sestanek Male zveze v Zagrebu

Belgrad, 2. jan. m. Kakor smo že poročali, se bo pričelo redno zasedanje treh ministrov Male zveze 8. januarja v Zagrebu in bo trajalo do 11. januarja. Zunanji ministri treh zaveznih držav in prijateljskih držav bodo na tej konferenci razpravljali o vseh važnejših političnih vprašanjih, ki zanimajo države Male zveze. O delu konference bo 10. jan., ko se bodo posvetovanja zaključila, izdan obširen

in izčrpen »komunike«. Na čast zunanjih ministrov Male zveze priredi ban savske banovine dr. Petrovič čajanko, za kraljičin rojstni dan bodo pa priredili častniki zagrebske garnizije svečan ples v prostorih hotela »Esplanade«, katerega se bodo med drugimi odličnimi povabljenimi gosti, udeležili tudi zunanji ministri vseh treh držav, Jetiči, dr. Beneš in Titulescu.

Osebnosti

Belgrad, 2. jan. m. Z odlokom prometnega ministra so premeščeni: Franjo Cepelnik, strojevodja S. pol. skup. iz kurilnice v Vlakovcu in kurilniško izpostavo Jablanica, Franc Goril, pomožni strojevodja 10. pol. skupine iz kurilnice Maribor v kurilnico Užice, Vinko Arzenšek, pomožni strojevodja 10. pol. skupine iz kurilnice v Užicah v kurilnico v Mariboru.

V par vrsticah

Francoski finančni minister Bonnet je imel danes govor v radiju, kjer naglašja da se je finančni in gospodarski položaj v državi lepo popravil.

Grški zunanji minister Maximos bo jutri zvečer odpotoval v Rim. Med prazniki se ni sestel z nobenim politikom.

Iz Washingtona poročajo, da je Roosevelt prejel ostavko finančnega ministra Woodina ter imenoval Henryja Morgenthaua mlajšega.

Povodnji v južni Kaliforniji so zahtevale dozdaj 50 smrtnih žrtev, mnogo ljudi pogrešajo, okoli 110 jih je aretiranih. 5000 pa brez strehe. Stvarna škoda je precejšnja.

Utrinki

HISPANIOLA?

Neka zemljepisna družba v Ameriki predlaga, naj bi se otok Haiti imenoval Hispaniola, ime, ki je sestavljeno iz besed Hispanija in Isla Espanola, ki ga ji je baje nadel ob odkritju Kristof Kolumb. Morda gre le za reakcijo proti valu indijanstva, ki spremlja zadnja leta nacionalistično gibanje v Južni Ameriki in ki je rodilo že svoj utinek v preimenovanju republike Salvador, ki naj bi se posledje imenovala Maya de Cuacatlan, to je dežela bogastva. Naj že bo kakršenkoli namen omenjene družbe, da hoče spremeniti ime Haiti, zanimivo je, kaj piše nekdanji francoski diplomat in haitski pisatelj polkovnik Remours. Postal je pismo uredništvu »Tempea«, kjer pravi, da je otok Haiti razdeljen na dve republiki: Haiti in Sandomingo in da je edina izvenevropska dežela, v kateri je uradni jezik francosčina. Čemu, pravi, naj bi deželi bilo dano špansko ime, ki je ostala tako zvesta francoski kulturi in francoskemu jeziku, Francija naj skrbi, da bodo Haitanci nadaljevali s svojo tradicijo kot centrom francoskega vpliva, ki je zagoden med anglosaški blok Severne Amerike in latinsko-ameriškemu bloku Južne Amerike. — Zanimivo vsekakor, kako skrbi Francija tudi pri takih, navidezno brezpomembnih stvareh za svoj prestiž v zunanjem svetu.

VEČ KRST KAKOR ZIBELK

Padanje rojstev je naenkrat postala tudi velika skrb Italije. Kdor pozna veliko ljubezen Italijanov do otrok, bo težko verjel. In vendar bo resnica, ker nam o tem poročajo sami fašistični listi. Pred kratkim je »Popolo d'Italia« priobčil članek, o katerem sodijo, da ga je najbrž napisal Mussolini sam. Članek ne navaja podrobnih statistik, pač pa opozarja na rapidno padanje rojstev in kontava z izklicom: »Več krst kakor zibelke!« V Turinu na primer je bilo novembra 1933 rojenih že 638 otrok, letos pa v istem mesecu 580. Zanimivo je, da vodilni italijanski list ne skuša iskati izgovorov v gospodarski krizi, ampak da podobno, kakor »Lavoro Fascista« trdi, da se opazujejo znamenja krizeljstva, pasivnosti in lenobe, kar so sicer znaki le starajočih narodov. Prav tako je zanimivo, da so laški listi pričeli objavljati po francoskem zaledu slike mnogostrelnih družin. »Popolo d'Italia« tudi pravi, da so že pred nekaj leti mogli ponosno klicati v svet, da Italijanom manjka prostora. Če pa pade po tej poti naprej, bo pa skoraj prišel čas, da bo prostora dovolj, ne bo pa donelj Italijance, ki bi ga posedli. Resen memento tudi drugim narodom!

VERA V SOVJETSKI RUSIJI.

Pastor Krop, tajnik protestantske verske zveze za obrambo proti boljševizmu, je v pismu prosil predsednika Roosevelta, da naj izpolnjuje od sovjetov versko svobodo neomejeno za vse vernike, ki žive na ozemlju Rusije.

Znano je namreč, da sovjeti iz hinavštine puste nekaj cerkva odprti, da lahko maskirajo versko prepričanje. Kakor znano, ne prepovedujejo sovjeti le vsako versko propagando, ampak puste od lakote umirati vse duhovnike in tudi vse vernike, ki se javno kot taki priznajo, ker jih žigosajo za nasprotnike države in naroda. V Rusiji še vedno milijoni ljudi trpe zaradi ver, neredko do smrti.

Roosevelt je pri pogajanjih z Litvinovom dosegel, da so boljševiki obljubili, da bodo pustili na miru ameriške državljane v njihovih verskih zadevah. S tem so pa tudi priznali, da drugi narodi in drugi državljani niso vsobodni pri izvojanju svojih verskih dolžnosti. Vsekakor radi neprestanih nasprotnih izjav važno priznanje.

ZGODILE SO SE VEČJE ZELEDNISKE NESREČE.

Zeledniška katastrofa pri Lagnju, ki je globoko vzvalozala francosko javno mnenje h koncu preteklega leta, ni bila največja te vrste v zgodovini. Francoski listi pišejo, da se je pred 15 leti ob istem času, to je 12. decembra 1917, leta strahovito onesrečil cel vojaški vlak, ki je vozil domov vojake na dopust iz italijanske fronte. Tudi tedaj so vojniki odhajali vsi radostni za božič k svojim družinam, ko jih je na odprti progi v dolini reke Arc, en kilometer pred postajo Saint Michel de Maurienne doletela nesreča. Izpod ruševin so izkopali 425 mrtičev. Tedaj je bilo sredi vojne in cenzura ni dovolila listom pisati o katastrofi. Vojno poveljstvo je izdalo te kratko obvestilo: »Pri nesreči, ki se je zgodila pri Saint Michelu, je bilo več vojakov ranjenih in žal je med njimi tudi nekaj mrtih. Seojci prizadetih bodo pravočasno obveščeni.«

Kako se je tedaj zgodila nesreča? Iz zapisnikov se vidi, da je strojevodja na postaji Modana opozoril višje uradništvo, da zavore pri vlaknu ne funkcionirajo dobro in da bi se pri strmem padcu, ki ga dela železnica v dolino reke, lahko pripetila kaka neozgoda. Toda kljub temu opozorilo je dobil nalog, da vozi dalje.

To je bila torej velika železniška drama, ki se je odigrala 12. decembra 1917. leta. Toda tedaj ni nihče o tem pisal, ker so se dan za danom dogajali še mnogo preiseršnejši dogodki na bojišču.

Nova ljubljanska župnija

Ljubljana, 2. januarja.

Ze dolgo vrsto let so se naši vrli Bežigradjci z vso vneto potegovali, da bi dobili svojo neodvisno župnijo. V ta namen so leto za letom vztrajno zbirali potrebna sredstva. Njihova požrtvovalnost glede tega je bila naravnost vzgledna. Saj so razmeroma v zelo kratkem času zbrali toliko, da so se razen priprav za ustanovitev fare z veliko korajžo lotili tudi zidanja nove farne cerkve. Ta nova cerkev, ki je zanjo napravili načrte naš mojster Plečnik, je v sirovem stanju že delj časa dozidana, zdaj se bodo pa novi bežigradjski župljani brez dvoma še z večjo vneto trudili, da oskrbe svojo novo župno cerkev čimprej tudi v notranjosti z vsem potrebnim.

novanjska in gospodarska poslopja, ki so novi župniji že na razpolago, preurediti ali povečati, kakor tudi za primer, da bi bilo cerkev in omenjena poslopja še tudi kdaj pozneje eventualno na novo zidati. Prav tako velja gornji pogoj tudi za stroške morebitnega potrebnega nakupa sveta in najsi bi služil svet za kakršnekoli potrebe, združene z ustanovitvijo župnije. Cerkev ter nadarbina si morata vse omenjene stvarne potrebščine, brez ozira na to, kdaj te potrebščine nastanejo, preskrbeti iz lastnih sredstev; pripadnike nove župnije pa smejo zadeti prisilne dajatve samo pod pogoji in okolnostmi, ki nastajajo v že obstoječih župnijah, katere so preskrbljene z vsemi temeljnimi potrebščinami za daljšo dobo in tudi za neomejeno povečanje prebivalstva.

4. Župni duhovščini (župniku in dvema kaplanoma) gre v smislu zgoraj citiranega razpisa ministrstva pravde z dne 5. decembra 1933, št. 83.983, pravica do vseh prejemkov iz državne blagajne po veljavnih zakonitih predpisih.

Po moči, ki mi redno pripada, in z oblastjo, ki mi jo daje cerkveni zakonik (Can. 1427, § 2), ločim odslej med župnijami Sv. Petra, Marijinega oznanjenja in Sv. Frančiška v Ljubljani in med hišami, ki so z določitvijo pod 1. strniene v novo župnijo pri Sv. Krištofu v Ljubljani, obstoječe, sodno razmerje, izločujem vse doslej pod župnijo Sv. Petra, Marijinega oznanjenja in Sv. Frančiška v Ljubljani in pod 1. izločene hiše iz dosedanih zgoraj imenovanih treh župnij in jih združujem v novo samostojno župnijo Sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

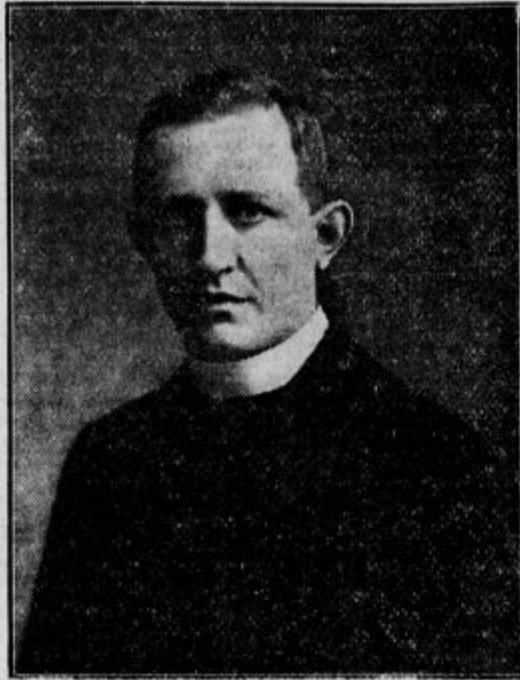
Nova župnija se uveljavi na praznik obrezovanja Gospodovega dne 1. januarja 1934.

Dano v škofjskem dvorcu v Ljubljani na god sv. Janeza Evangelista, dne 27. decembra 1933.

Pečat. Gregorij Rožman, škof

Josip Jagodic, v. d. kancelarja

Ustanovitev nove fare je utemeljena s tem, da se bežigradsko predmestje zmerom bolj zazidava in se tam naseljuje vedno več vernikov, ki so od mestnih cerkva zelo oddaljeni. Nova fara, ki se imenuje po slovanskih apostolih sv. Cirilu in Metodu, šteje takoj ob ustanovitvi že kakih 5000 duš. Na novi fari ste sistemizirani dve kaplanski mesti,

Arhidijakon, kanonik dr. Tomaž Klinar, ki je v škofovem imenu formalno ustanovil župnijo.

Ta pomembni dogodek je gospod arhidijakon kanonik dr. Klinar v imenu duhovske in svetne oblasti razglasil tako rekoč na svoj 50. rojstni jubilej; saj je gosp. kanonik 29. decembra 1933 obhajal svojo 50. letnico. Prav gotovo je gospod kanonik najlepše obhajal svojo 50. letnico s proglavitvijo nove mestne župnije, za katero je tudi sam pokazal toliko razumevanja ter je prizadevanja za njo vneto podpiral.

Razumljivo je torej, da so Bežigradjci kar nestrpnost pričakovali ustanovitve nove župnije pri Sv. Krištofu. Na novega leta dan je ta veselje dan le prišel. Pri dopoldanski slovesni službi božji je raz leco prebral tozadevni vladni in škofjski dekret ljubljanski arhidijakon, gosp. stolni župnik dr. Tomaž Klinar.

Besedilo ustanovne listine

št. 5198.

GREGORIJ,

po božji in apostolske stolice milosti

ŠKOF LJUBLJANSKI

Ze dalje časa, zlasti pa od leta 1928, ko se je naselil pri podružni in pokopališki cerkvi sv. Krištofa v Ljubljani aktivni duhovnik, ki je do danes oskrboval ondi dušno pastirstvo, so prihajale škofjskemu ordinariatu ponovne prošnje, naj bi se pri sv. Krištofu v Ljubljani ustanovila samostojna župnija. Ustanovitev župnije je utemeljevala močno naseljevanje tega okoliša, zlasti za Bežigradom, ob obeh straneh Dunajske ceste proti Brinju. Za prebivalce tega dela mesta je bilo v dušnopastirskem pogledu premalo poskrbljeno. V tem delu mesta so se stikale meje treh ljubljanskih župnij in je bilo radi te deljenosti teritorija pastirovanje otežkočeno.

Da se tem nedostatkom odpomore in se ustrezno utemeljeni prošnji prebivalstva, je podpisani ordinarij v moči, ki mu jo daje cerkveni zakonik (Can. 1427, § 2), sklenil, da se župnija Sv. Krištofa v Ljubljani ustanovi.

Ker bi nova župnija obsegala dele župnij Sv. Petra, Marijinega oznanjenja in Spodnje Šiške v Ljubljani, je škofjski ordinarij iskal soglasja župnikov zgoraj imenovanih župnij. Ko se je to doseglo in se je tudi cerkev sv. Krištofa s prostovoljnimi prispevki ondotnega prebivalstva znatno povečala in razširila, in obstoji poleg cerkve mežnarja, ki se lahko preuredi v župnišče s stanovanji za duhovščino in za uradne prostore — je bilo zadosti pripravljeno, da se namen izvede.

Ko je namero ustanovitve župnije odobrilo tudi ministrstvo pravde z rešenjem z dne 5. decembra 1933, št. 83.983 v zmislu § 20 zakona z dne 10. maja 1874, drž. zak. št. 50,

ustanavlja podpisani ordinarij s tem novo župnijo sv. Cirila in Metoda pri sv. Krištofu v Ljubljani

ter odločuje sledeče:

1. Župnija se ustanovi iz delov treh sedanjih mestnih župnij, in sicer Sv. Petra, Marijinega oznanjenja in Sv. Frančiška v Spodnji Šiški. Meje nove župnije so te-le: Na jugu: proga bivše južne in gorenjske železnice do sedanje meje župnije Sv. Frančiška v Spodnji Šiški ob Vošnjakovih ulici; — na zapadu: od Vošnjakove ulice sedanja meja župnije v Spodnji Šiški, Kobaridska ulica, Einspielerjeva ulica, Staničeva ulica do Dravske ulice, Dravska ulica, Vodovodna cesta do proge kamniške železnice in proga te železnice do meje ljubljanske mestne občine; — na severu: meja ljubljanske mestne občine; — na vzhodu: od kolena meje ljubljanske mestne občine, ležečega jugovzhodno pod smodnišnico, ravna črta na pot, ki vodi vzhodno »bolnišnice za silo« v Vilharjevo ulico in od tu do glavne proge bivše južne železnice.

2. Župnijo škof prosto podeljuje, oskrbuje jo župnik z dvema kaplanoma. Župniku se dajejo vse pravice in naloge dolžnosti, ki mu gredo po določilih cerkvenega zakonika. Sedanja podružna cerkev pri Sv. Krištofu se proglašča za župno cerkev.

3. Pripadnikov nove župnije ne zadenejo nikakršne prisilne dajatve za potrebščine, za stavbo župne cerkve in njeno opremo (orgle, zvonovi, klopi itd.) ter za ureditev potrebnih stanovanjskih in gospodarskih poslopij, ozir. prostorov za duhovščino in nižje cerkvene službenice. To velja tako za primer, da bi bilo po ustanovitvi župnije treba sedanjo cerkev pri Sv. Krištofu ter omenjena sta-

P. Kazimir Zakrajšek, prvi župnik župnije sv. Cirila in Metoda.

ki pa ostaneta začasno še nezasedeni. Za prvega župnika je imenovan p. Zakrajšek, ki je že doslej več let pri Sv. Krištofu opravljal duhovsko službo ter se sploh najbolj prizadeval za ustanovitev samostojne fare.

Pri večrajšnji cerkveni slovesnosti so bili še navzočni gg. šentpeterski župnik Petrič (Bežigrad je doslej cerkveno spadal pod šentpetersko župnijo v Ljubljani), trnovski župnik Finžgar, mestno občino pa je zastopal podžupan profesor J. a. r. c. ki se mu je gosp. župnik p. Zakrajšek med mašo lepo zahvalil za uspešno posredovanje pri oblasteh.

★

Novo mesto

Smrt kosil. V 80. letu starosti je umrl Kozoglav Franc, hišni posestnik v Novem mestu. Bil je skozi 30 let sluga v tiskarni Krajec. Zadela ga je možganska kap. Pogreb bo v sredo. Naj počiva v miru. Preostali naši sožalje!

Preselitev mlekarne. Kakor čujemo, namerava mlekarica, ki se nahaja sedaj v hiši gospe Hladnikove, premestiti svoje obratne prostore s trgovino v hišo g. Jerneja Fabjana v Dilančevi ulici.

Prof. Silvo Breskvar:

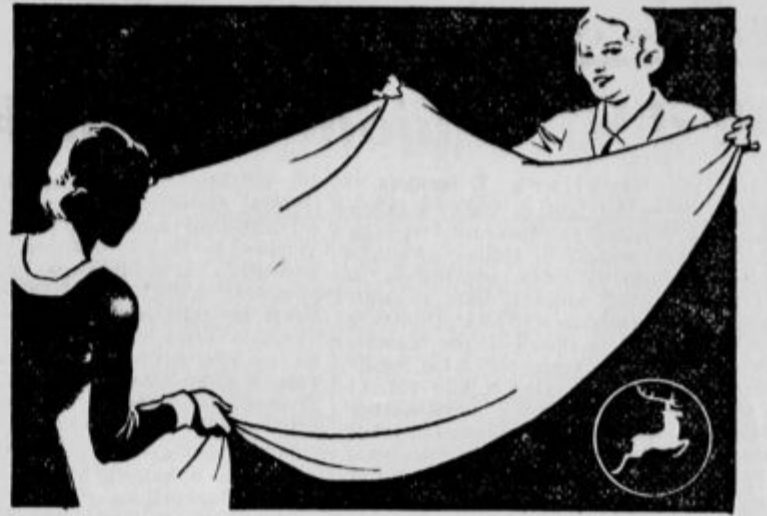
Zvezde v januarju in sozvezdje Sirija

Južna plat neba premore najlepša in najimkavnejša ozvezdja, kar jih je na nebeskem svodu. Začeni ob obzorju navzgor, srečamo svetlega Sirija ali Pasjo zvezdo v skupini Velikega psa. Ta zvezda je najsvetlejša nepremičnica in eno najčudovitejših sozvezdij, o katerem bomo govorili pozneje. Nad Velikim psom se širi Orion v obliki četrkotnika, v čigar sredini stoji posebno tri zvezde skoraj enake velikosti. Slovenci jih imenujemo »Kosce«. Pod njimi zazna že golo oko medlo pego, ki je v resnici ena največjih meglice. Nad Orionom je ozvezdje Bika z rdečim Aldebaranom. Poleg te zvezde se vrste Hijade v podobni vrsti. Desno od njih svetijo — stisnjeni na majhen prostor — Gostosevci, »sedmero zlobnih« onih časov, ko so se verovali v dober in slab vpliv zvezd na dogodke na zemlji. Nekoliko višje, proti vzhodu od Sirija, žari Prokijon v Malem psu. Nad vzhodom se dvigata Dvojčka Kastor in Poluks. Najsvetlejša zvezda nad našo glavo je Kozica v Kočijažu.

Proti zapadu se nagiba Kit, Pegaz in Andromeda. Izpod vzhodnega obzorja se prikazuje Veliki lev z Ređulom.

Rimska cesta se boči preko neba od Velikega psa, preko Kočijaža in Kasiopje navzdol v smeri zahajajočega Laboda.

Najsvetlejša zvezda večernega neba je še vedno Venera - Večernica, ki doseže 5. januarja največji sijaj, sredi meseca pa izgine v žarkih Solнца. Tudi Saturn, sedaj sosed Veneri, je viden le v

Kdor ga pozna, mu ostane zvest!

Ze od nekdanj pomaga Schichtovo terpentinovo milo gospodinjti temeljito prati in vzdrževati v hiši red in čistoto.

Torej: Pazite prav posebno na izvorni ovaj in na varnostno znamko „JELEN“. Potem se Vam ni bati ponarejenih mil.

SCHICHTOVO
TERPENTINOVNO MILO

.. ampak poprej za namakanje: Ženska hvala!

PRILJUBLJENI JUGOSLOVANSKI IZDELEK!

Nad 100.000 zaostalih otrok

S kongresa učiteljstva za zaostale otroke v Zagrebu

Dne 27. in 28. t. m. se je zbralo v Zagrebu učiteljstvo naše države, kateremu je izročena skrb in vzgoja duševno zaostalih in defektnih otrok, z namenom, da si ustanovi lastno strokovno organizacijo.

Gospodarske, socialne in kulturne razmere zadnjih desetletij so imele nujno za posledico vedno večje naraščanje duševno zaostalih, defektnih in moralno pokvarjenih otrok, ki zahtevajo posebno oskrbo in posebno vzgojo, da ne zapadejo v breme in škodo družbe. Za to je bilo pri nas le delno poskrbljeno (najboljše je bilo v tem pogledu v Sloveniji) in je naša država daleč zaostajala za drugimi srednjevropskimi državami, predvsem za Nemčijo in Avstrijo, kjer je za te vrste otrok najboljše poskrbljeno in tovrstno šolstvo najboljše organizirano. Uradna statistika izkazuje, da je v naši državi 11.536 slepih, 16.571 gluhomemih, 38.000 telesno pohabljenih in 22.586 duševno zaostalih otrok. Ze te številke — v kolikor kažejo dejansko stanje, zakaj mnenja smo, da predvsem zadnje vrste otrok lahko potrojimo in da imamo torej 100.000 zaostalih otrok — dovolj zgovorno kažejo, koliki del človeštva pade v breme družbe vsled duševnih oziroma telesnih nedostatkov, ako se pravočasno ne poskrbi, da se ti nedostatki odpravijo ali pa vsaj do možne meje omeje in iz teh nesrečnikov napravijo vsaj neškodljivi, če že ne koristni člani družbe.

V naši državi se je začela povoljnejše razvijati oskrba in vzgoja teh nesrečnih otrok zadnje desetletje z izpopolnjevanjem že obstoječih zavodov za gluhome in slepe otroke, z organiziranjem pomožnih oddelkov za duševno zaostale pri osnovnih šolah, v kolikor niso pomožne šole v večjih mestih samostojno organizirane, kjer dobijo ti otroci posebno, njim primerno vzgojo in pouk. Prav nič pa še ni pri nas poskrbljeno za telesno pohabljen otroke, ki so prepuščeni le domači oskrbi in pa — usodi. V kratkem pa bo odprt oddelek tudi za to vrsto zdravljenja in oskrbe na zagrebški medicinski fakulteti pod vodstvom dr. Bože Špišiča.

Zalostne številke in nezadostna oskrba za vzgojo imenovanih otrok, so dali povod učiteljstvu za duševno zaostale in defektno otroke, da se je na iniciativo upravnika gluhome in slepe v Zagrebu g. Rajka Hergešiča zbralo pretekli teden v

Zagrebu nad sto učiteljev te stroke (vseh teh je v naši državi okoli 150), da se med seboj posvetujejo, kako bi najlažje in najizdatneje pomagali tem nesrečnikom in pa da si ustanovijo svojo lastno stanovsko organizacijo.

Skupščino je vodil znani in priznani nestor na tem polju upravnik zavoda za gluhome v Ljubljani g. Fran Grm. Program prvega dne zborovanja je bil povečini izčrpan s predavanji strokovnjakov. Predavali so: univ. prof. dr. Lopašič iz področja neurologije, univ. prof. dr. Sercer iz področja oto-, rino- in laringologije (boleznih in terapija nosu, ušes in grla), univ. prof. dr. Špišič iz področja o zaščiti pohabljen mladine in dr. Freund iz področja logopedije (terapija govora). Vsi predavatelji so poudarjali potrebo po čim prejšnji in čim bolj sistematični organizaciji dela pri oskrbi in vzgoji na tem polju. V ta namen pa je potrebno dovoljno število strokovno kvalificiranih učiteljev in zadostna materialna podpora od strani državnih in samoupravnih oblasti ter moralna podpora od javnosti.

Program drugega dne je bil izčrpan s pretresom pravil in volitvijo upravnega in nadzornega odbora.

Skupščina je sprejela pripravljena pravila večine odbora in tako osnovala svojo lastno organizacijo. Izvoljen je bil upravni in nadzorni odbor, ki se je takoj konstituiral in izvolil izvršni odbor s predsednikom Velkom Ramadanovičem, upravnikom doma slepih v Zemunu, na čelu.

Cigani med seboi

Novo mesto, 1. januarja

Prav za prav je dobrota za cigana, če more v tem mrazu in pomanjkanju zamenjati ciganski šotor za udobno in snažno posteljo v bolnišnici. Pa tudi za hrano gre ciganom pozimi bolj trda. Sam Bog ve, kako je prišlo do pretepa med cigani Brajdič. Dejstvo je, da jih je 58 letni France poštemo skupil. Sam pravi, da je padlo čez sto udarcev s krepelci, ki sta mu jih v vroči ciganski jezi nalagala brata Brajdič Jože in Franc. Vso desno roko od rame navzdol ima zdrobljeno. Sam pravi, da si je zdaj na zimo že sam zaželel kandijske bolnišnice, no. želja se mu je sedaj izpolnila. Kaka dva meseca je preskrbljen z vsem.

Clark poleg svetlega Sirija drobno zvezdico, njegovo dolgo iskano sozvezdo. Astronomom se je zdelo čudno, da bi ta mali zvezdni ščepec v tako velikem obsegu posegal v gibanje možočnega Sirija. Računi in nadaljnja opazovanja so jih res privedla do nenavadnega rezultata. Da je razdalja obeh solnc enaka razdalji premičnice Urana od Sonca in da vsebuje Sirij, ki je nekoliko večji od Solнца, 2,4 krat več snovi od njega, ni nič posebnega, pač pa, da ima Sirijeva sozvezda skoraj toliko snovi kot Solnce, pa le trikrat večji premer od Ze mlje! Nenavadno, skoraj neverjetno dognanje. V tako majhnem prostoru tako velikanska množina snovi! Naravna posledica je, da mora biti na tem svetu snov neznanstvo težka. Enostaven račun nam pove, da tehta 1 liter (1 kub. dm) snovi zvezde 57 ton, na Zemlji pa enaka množina le 1 kg! Eno tona te čudovite snovi bi lahko spravili v škafličico za žveplenke!

Ta rezultat je sprva osupil celo astronome. Danes pa je dognana, da ni napake ne v opazovanju, ne v računu in da je zadeva s to zvezdo vzvišena nad vsak dvom. Vrhu tega so našli še nekaj zvezd, ki imajo podobno lastnost, da je na majhnem prostoru natlačena silna množina tvarine. Fizikalna razlaga je razmeroma preprosta (atomi brez kroječih elektronov, snov je deloma ali popolnoma ionizirana), vendar presega okvir našega članka.

Sirij in njegova sozvezda sta med najbližjimi sosedi našega solnca. Svetloba rabi 8 let in 11 mesecev, da pride iz tega skrivnostnega sozvezdja v naše oko!

Za neverne Tomaže lep primer, kako narava preobrazuje naše nazore o njej, kako naše izsledke postavlja na glavo, saj sledi vendar svojim zakonom, ki so nam skoraj nepoznani, ne pa naši pameti in domisljaji!

začetku meseca, Jupiter v Devici je pa šele od polnoči nad obzorjem.

Luna mrkne deloma 30. januarja, kar bomo ob jasnem vremenu videli tudi pri nas. V zemeljsko polsenco stopi ob 15, v polno pa dve uri pozneje. Pojav bo prešel več ali manj neopaženo, ker bo le majhen del Lune obsenčen.

2. januarja je Zemlja v prisolncju ali perihelu, v tisti točki svojega tira, ki je Solncu najbližja.

★

Sozvezdje Sirija. Ze golo oko opazi pri natančnejšem motrenju neba precej zvezd, ki stoji tesno drug ob drugi. Pogled skozi daljnogled nas pouči, da je takih dvojnih zvezd veliko več, kot jih more najti golo nebo. V mnogih primerih so tako blizu skupaj, da jih vidimo brez daljnogleda kot enojne zvezde. Z veliko vneto in nenavadno vztrajnostjo opazujejo astronomi te družine dveh, treh in več zvezd. Dognana je, da gre v večini primerov za take zvezde, ki so fizično zvezane med seboj, da tvorijo tedaj nerazdružljivo celoto, zvezdni sestav ali sozvezdje. Vsaka stalnica pa je solnce, podobno našemu, dostikrat večje in svetlejšo od njega. Sozvezdja so torej sestavi dveh, treh in več solnc, ki se gibljejo po zakonu težnosti okoli skupnega težišča, podobno kakor premičnice okoli Solнца. Zakon težnosti vlada v vseh predelih vesolja, vse se giblje, nobena zvezda ne miruje. Oddaljenosti zvezd pa so tako velikanske in njihove hitrosti v primeri s temi razdaljami tako neznatne, da bi morali živeti tisočletja, preden bi opazili njihov premik na nebesnem svodu.

Eno najznamenitejših je Sirijevo sozvezdje. Iz nepravilnega gibanja Sirija je Nemeč Bessel leta 1844. sklepal, da mora imeti nevidnega spremljevalca, sozvezdo, ki povzroča motnje v njegovem gibanju. Skoraj 20 let pozneje je našel Američan

Liublanske vesti:

Nad 41 milijonov hipotek

Ljubljana, 2. januarja.

Hipotekarni trg je bil lani še dokaj živahen kljub temu, da je vladala na denarnem trgu še huda stiska. Ljubljana z okolico, kolikor jo spada v področje ljubljanskega okrajnega sodišča, se je zadolžila za precej težke milijone, toda nasproti temu je opažati tudi veselo dejstvo, da so se tudi teži milijoni zbrali iz zemljiške knjige. Zemljiškoknjižni urad je imel lani vsega 6597 vlog, za 22 manj kot predlanskim. Od teh vlog je bilo 707, ki so se tikale vključitve raznih posejil in hipotekarnih kreditov. Nekateri meseci so bili izredno živahni in so zaznamovali intabulacije z milijonskimi vsotami, tako večkrat po pol, eden, dva, dva in pol in tri milijone.

Na zemljišča v mestu in okolici, ki šteje 249 vasi, je bilo lani intabulirano vsega 41,969.678 Din. O stanju po posameznih mesecih smo že med letom poročali. Kratkot Lani decembra je bilo na 70 zemljiških vključitvah 1,698.684 Din. Najvišji znesek je

bil 180.000 Din, posojilo, ki ga je dovolil neki denarni zavod na večje posestvo, najmanjši pa je bil 650 Din. Najvišje intabulacije je dosegel november, ko je bilo vključenih na 73 posestvih kar 8.689.978 Din. Tudi januar je bil izreden. Bilo je vključeno 6.156.704 Din. Najslabši je bil hipotekarni trg maja meseca, ko se je na 64 realitetah vključilo samo 1.725.968 Din. Zanimivo je dalje, da so bile na mnogih posestvih vključene hipoteke v tujih valutah, tako na neko okoliško posestvo 21.600 dolarjev, na neko ljubljansko pa 670 angleških funtov sterlingov.

Izredno so se pomnožile vključitve realnih eksekucij, o katerih bomo poročali drugič. Z realnimi eksekucijami vred je bilo lani intabulirano na razna posestva do 100 milijonov dinarjev, približno za 23 milijonov manj kot leta 1932. Optimisti trde, da se bodo letos prilike na hipotekarnem trgu precej izboljšale in da je pričakovati še živahnejši promet s hipotekami.

Najbolj ekonomična kartofeka

sedanjosti je švedski sistem Agrippa, v obliki knjige brez predalov in omar. — Pojasnila daje zastopstvo za Jugoslavijo: tvrdka

M. Tičar

centrala: Selenburgova ulica 1
filijala: Sv. Petra cesta 26

Ta splošno priznana veletrgovina s papirjem nudi v največji izbiri razne knjige, registratorje, kakor sploh vse pisarniške in tehnične potrebščine. Polnilna peresa prvovrstnih znamk od 40 Din naprej.

Prijet ponarejevalec denarja

Črnuče, 2. januarja.

V soboto zvečer so črnuški orožniki odvedli v zapore ljubljanskega sodišča 24 letnega Franca. Pri njem so namreč orožniki izvedli hišno preiskavo ter pri tej priliki našli v hiši razne priprave za izdelovanje kovanega novca. Razen njega so odvedli v zapor tudi njegovega tovariša. Oba skupaj sta razpečevala ponarejene kovance v vaseh za Savo, po St. Jakobu, Podgorici in Pšati. Naredila sta jih že precej in so bili dokaj sprotno izdelani. Po zunanosti se kovanci po 20 in po 50 Din, katere sta namreč razpečevala, niso prav nič ločili od pravih. Le nekoliko lažji so bili in vzenk je bil bolj zamolkel. Kovancev sicer fanta doslej še nista mnogo razpečevala, ker so ju prekmalu zasačili. V neki gostilni na Pšati sta oba fanta obsedela ter zapitek plačala s ponarejenim denarjem. Domači so stvar naznanili orožnikom na Črnučah, ki so takoj začeli iskati. Arretirani France je po poklicu strojni ključavničar in je v življenju že marsikatero zagodel. Na oseh železnikega voza se je že vozil iz Ljubljane do Pariza, bil je že v tujski logiji, zdaj se je lotil izdelovanja denarja. Orožnikom je pristožno povedal, da je nekaj pač moral početi, ko je bil že toliko mesecev brezposeln. Pri preiskavi so našli pri njem 12 ponarejenih kovancev po 50 Din in 4 po 20 Din.

*

Župnija sv. Cirila in Metoda se je takoj ob ustanovitvi spomnila številnih revežev. Saj je tudi znana kolonija v gramozni jami v tej župniji. Nad 200 revnih družin je bilo obdarovanih z moko, da so si za ta dan spekli kruh. Moko so darovali trgovci nove župnije. Gosp. Košir Franc, predsednik moškega društva, je pa nabral skoraj 200 kg moke po mestu. Darovalo so jo trgovine: L. Delavsko konzumno društvo, A. Volk, I. Knez, A. Smerkol in A. Zorman.

Silvestrov večer je potekel v Ljubljani prav mirno, mnogo bolj dostojno, kakor kdajkoli prej. Silvestrovanje je bilo sorazmerno malo, mnogo manj, kakor v časih konjunkturo, ko si je vsako majhno društvo domišljalo, da mora praznovati prehod iz starega v novo leto z bučno veselico. Med letošnjimi uspešnimi zabavami na Silvestrovo je treba omeniti silvestrovanje »Ljubljancev« v Unioni. Gostilne in kavarnarje so imele podaljšano policijsko uro, vendar pa se je te pravice poslužil samo del gostilničarjev, ne pa vsi, kar je tudi znamenje krize. Celo v bolnišnici je iskalo pomoči v Silvestrovi noči zgolj pet ranjenih pretepačev, kar sicer ni čisto za Ljubljance in okoličane, pač pa zopet dosti manj, kakor druga leta.

21.680 bolnikov je sprejela v vsem letu 1933 ljubljanska bolnišnica. To število je ne-

Kulturni obzornik

Gostovanje in debut v ljubljanski operi

Prav srečno je posegel v tem času v vrsto domačih praznikov večer, v katerem smo v opernem gledališču mogli zaznati, kako se iz naše srede oblikujejo nekateri, ki čutijo vsebi klic za umetniškimi udejstvovanjem. Preteklo soboto je v Puccinijevi neposredno močno učinkoviti in za reprodukcijo hvaležni operi »Boheme« nastopila v glavni vlogi Mimi mlada sopranistinja gdč. Mezelova. — Obenem se je pa v spremljajoči vlogi Musete prvič predstavila občinstvu na opernem odru gdč. Sokova. O poti oblikovanja, ki jo je hodila gdč. Mezelova, smo na kratko že čitali na tem mestu. Njen sobotni nastop je sicer malce močno pozitivno priškovano vendar povsem opravičil in izpolnil. Pojav Mimi, kot ga je ustvarila mlada pevka, je bil toliko prepričevalen, da moremo z mirno vestjo ugotoviti, da v pevki žive vse kail, ki morejo pognati v rast do najlepših umetniških sadov. — Zdrava naravna pevška podlaga z zavzetno sočnostjo in zvonko barvitostjo se družijo z resnim oblikovanjem, ki je doseglo to stopnjo popolnosti šele v zadnjem času na osnovi dunajskega študija in se javlja predvsem v lepem spajanju obeh funkcij, obvladovanje registrov, zdravi dihalni tehniki in estetskem formiranju glasu. Pri tem se javlja izrazit žut za smiselno fraziranje. V splošnem pa kaže način petja prej tendenco za lepim formiranjem glasu, kot stremjenje za eksplozivnostjo v

koliko nižje, kakor leta 1932, ko je bilo sprejetih v bolnišnici okoli 22.500 bolnikov. Vzrok padca sprejetih bolnikov so različni, prvi je pač gospodarska kriza. Razne zavarovalne ustanove pošiljajo manj bolnikov v bolnišnico in le resnično potrebne. Tudi je število zavarovancev zaradi brezposelnosti padlo. Tudi kmetijske družine imajo še manj denarja, kakor so ga imele predlanskim, in pošiljajo bolnike v bolnišnico le v najhujši stiski. Pa tudi podeželski zdravniki pošiljajo sedaj bolnike bolj v najbližje bolnišnice in ne prav vseh v Ljubljano. To so vzroki, da je število bolnikov leta 1933 padlo.

Tramvajška nezgoda. Včeraj dopoldne je na Dunajski cesti nasproti Matjana podrl tramvaj 28 letnega Franca Jermančiča iz Hrenove ulice 19. Jermančič se je nekoliko potolkel na glavi. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

Rekordne aretacije. Silvester je bil lani izreden. Dosegel je pravcati rekord, kajti ta dan, ko se je vse pripravljalo, da proslavi Silvestrovo, je romalo v zapore ljubljanskega sodišča kar 37 oseb, ki so bile ovadene zaradi raznih deliktov, večinoma političnega značaja. Arretiranih pa je bilo tudi več tatov in svadrovcov.

Župan Nande Novak oproščen

Ljubljana, 2. januarja.

Pred malim kazenskim senatom, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Ivan Kralj ter sta bila sosodnika gg. Javoršek in M. Koršič, se je danes nadaljevala dne 5. decembra 1933 prekinjena glavna razprava proti g. Ferdinandu Novaku, posestniku in županu v Nevljah pri Kamniku. O prvi razpravi je »Slovenec« že obširno poročal. G. Novak je bil obtožen zločinstva po členu 3 in prestopka po členu 4 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Tudi na današnji razpravi je obtoženec odločno zanikal, da bi bil kdaj izgovoril in rabil inkriminirane izjave o režimu in o samostojni Sloveniji pod italijanskim protektoratom.

Senatni predsednik je najprej ponovil potek in rezultate zadnje razprave. Nato je bila zaslišana glavna obtožbenična priča, veterinarski svetnik v Kamniku g. Josip Ravtar. Obširno je pripovedoval, kako je občeval z g. Novakom in da sta si bila prijatelja. Ponovil je v glavnem, kaj mu je pripovedoval obtoženec o samostojni Sloveniji in ga tudi vpraševal, kakšno mnenje ima on o takozvani vmesni državi. Njegovo temeljito zasliševanje je bilo mestoma prav živahno. V glavnem je izključil, da bi bil obtoženec imel namen niega pridobiti za tako vmesno državo.

Po kratkem govoru državnega tožilca dr. Roberta Ogoreutzja in obširno zasnovanem lepem obrambnem govoru branilca kamniškega odvetnika dr. Dominika Zvoljka se je mali senat potegnul v posvetovalno dvorano. Po prav kratkem posvetovanju je senatni predsednik objavil:

Ferdinand Novak se oprosti od obtožbe.

Oprostila sodba je prav ugodno vplivala na navzočeno občinstvo, kajti bilo je prisotnih prav mnogo kamničanov, tako kamniški župan, kakor tudi Novakovih domačinov in prijateljev. O razpravi pričobitve jutri obširneje poročilo. Razprava je trajala od 15 do 17. Državni tožilec je proti oprostitni sodbi prijavil revizijo.

— Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu, krvnih navalih, glavobolu, splošni slabosti vzemite jutraj na tešče kozarec »Franz Josefove« grenčice.

Mariborske vesti:

Kazino in razna vprašanja

Preureditev kazinskega posloplja, ki se je pričela letos, je naletela zlasti z otvoritvijo nove restavracije v spodnjih prostorih, v javnosti deloma na ostro kritiko. Slednja pa je bila deloma posledica neinformiranosti, ker javnost še ni doznala, da je vse le začetek in prva etapa velikopoteznega načrta, po katerem naj postane kazinsko posloplje zopet to, kar je bilo nekdanj; središče javnega in kulturnega življenja mariborskega mesta. Načrt o preureditvi kazinskega posloplja je sedaj dogotovljen. S primeroma malimi stroški in adaptacijami bo zopet obnovljen nekdanji sijaj velike kazinske dvorane in stranskih prostorov. Prva etapa tega načrta je že izvršena: prillični prostori so novo preurejeni. Na eni strani hodnika dvorana

Ljudske univerze, ki je najprimernejša predavnišnica, na drugi strani vhoda pa restavracijski prostori. V bližnji bodočnosti pa sledi: preselitev študijske knjižnice iz kazinskega posloplja v sedanji magistrat, kjer bo imela ta institucija čisto druge razvojne možnosti. Predpogoj je seveda selitev magistratnih uradov v grajsko posloplje. Vsi prostori, ki jih je doslej zavzemala študijska knjižnica, pa se priključijo zopet veliki kazinski dvorani ter se spojijo tako v celoto. V zvezi s temi preureditvami bo treba seveda misliti tudi na potrebe gledališča ter prireditelj stranske prostore za občinstvo, pa tudi za gledališče samo, ki še vedno nima lastnih študijskih prostorov.

Plenarna proračunska seja mariborskega občinskega sveta se bo vršila v četrtek, 11. t. m.

Pohorje je dobro silvestrovalo. S pohorskih postojank se vračajo oni, ki jih brozga in dež v dolini nista ostrašila ter so šli iskati lepšega vremena v višave. Pohorske postojanke sicer niso bile prenapolnjene, bile pa so dobro obiskane. Vremenske prilike so bile ugodne: snega dovolj in za smuko zelo ugoden, ker vlada na vrhovih še vedno mrz pot ničlo.

Davčne zadeve. Po tozadavnih predpisih se mora vršiti vsako leto popis davčnih zavezancev. Radi tega poziva mariborsko mesno načelstvo vse posestnike, oziroma hišne upravitelje, da točno popišejo na podlagi posebnih popisnih pol, ki jih prejmejo od mestnega načelstva, imenomna vse v svojih hišah se nahajajoče osebe itd. Popisne pole se morajo izpolniti v teku treh dni po prejemu in imeti pripravljene, ko pride po iste za to določeni občinski uragi.

Očistite ceste brozget! Snaženje cest od snega in brozge je letos skrajno slabo in počasno. Pri tožbe na policijo in druge naslove se iz vrst občinstva neprestano množe. Osobito radi brozge na glavnem mostu, kjer so pasanti izpostavljeni neprestanemu obrizgavanju od strani avtomobilov. Še slabše je seveda na periferiji, kjer so kanalski odtoki zabasani s snegom. Radi snežnega roba na kraju cest voda nima odtoka in stoji na cestišču za celo ped na visoko. Tudi odvoz snega iz cest in trgov se vrši prepočasno.

Občni zbor zdruge »Ribniška koča« se je vršil te dni pod vodstvom predsednika inž. Slajmerja. Izvoljen je bil zopet v celoti dosedanjí odbor, ki se bo konstituiral na svoji prvi seji.

Vode pričele rasti. Jug in deževe sta povzročila znaten porast voda. Narastla je Drava in okoliške reke, posebno Peenica.

Kaj bo z voditelji Kmetijske eksportne, se sprašujejo njihovi številni upniki, ki vedno pričau-

Celje

Silvestrov večer Družabnega kluba je privabil toliko članov in prijateljev, da je bila velika dvorana Ljudske posojilnice mnogo prenapolnjena in je moralo mnogo ljudi oditi. Program je bil zamišljen in izveden prvovrstno, za kar gre predvsem zahvala našim vrlim pevcem in igralcem. Videli smo dve opereti, kjer so se uveljavili gg. Močan in Koren ter gdč. Šmigovčeva. Mirnikov in Sumrekova. Posebno gdč. Šmigovčeva je žela za svoj nastop splošno odobravanje in aplavdiranje vse dvorane. G. prof. Močan je s svojim baritonom zapel tudi dve pesmi. O polnočju na prelomu starega in novega leta je nagovoril zbrane g. ing. Dolinar, ki je v verzih napravil bilanco čez preteklo leto ter želel vsem uspehov in sreče polno novo leto. Družabni klub se pod vodstvom gosp. trgovca Hladina vsestransko lepo razvija, kar je pokazal že ob raznih prilikah.

Smrtna žetev. Na Silvestrov večer ob 8 je umrla v Prešernovi ulici št. 7, stara 83 let, gospa Ana Egersdorfer roj. Petriček. Pokojnica je bila vdova po prokuristu tvrde Rakusch Avgusta Egersdorferju. Ena hčerka je poročena s celjskim trgovcem Högnigmannom. Včeraj se je vršil pogreb ob pol 4 na mestno pokopališče. — V celjski javni bolnišnici je umrl g. Stermečki Ignac, 62 let, šolski upravitelj v pokouju iz Radmirja, obč. Bočna pri Gornjem gradu. — V javni bolnišnici je umrl 20 letni redov 39 pp. Djokič Vladislav. N. v m. p.!

Tatvina sani. Na Silvestrovo okrog 5 popoldne so bile iz neke gostilniške veže v Zavodni ukradene okrog 150 Din vredne dvo-sežne sani.

Pri predstojništvu mestne policije v Celju je bilo v preteklem letu prijavičenih 99 najdenih in 112 izgubljenih predmetov.

Trije tatovi pod ključem. Pred dnevi smo poročali, da je nekdo ukradel v Jurčičevi ulici pri g. učitelju Zamljicu njegovemu gostu precej drago sukno. Sedaj se je policiji na novega leta dan posrečilo dobiti v roke 23 let-

kujejo pričetek razprave proti Kendi, Žunkoviču in Kristofiču. Višje deželno sodišče je zavrnilo pritožbo omenjene trojice proti preiskovalnemu zaporu ter ostanejo tako do razprave v kehi. Obenem je mariborsko okrajno sodišče urgiralo v Zagrebu vprašanje dovoza Kende na glavno razpravo v Mariboru.

Vrane našle truplo. Na kratko smo že poročali v noveletni številki o tragični smrtni nesreči starega mlinarja Jožefa Vučka na Muri v Melincih. Grozoten je način, kako so ljudje opazili truplo vtopljenca. Izdale so ga jate vran. Voda je nanesla truplo v Melincih pod mlinsko kolo. Obviselo je na kolesnem podporniku v murski strugi, tako da je gledala glava iznad vode. Prve so opazile vtopljenca vrane ter vprizorile na njem svojo strašno gostijo. Obraz in oči so mu čisto razključivale. Ker se je zbiralo čimdalje več vran ter so se posamezne jate teple med seboj za glavo vtopljenca, so postali nanj pozorni tudi ljudje v minutu ter na ta način odkrili truplo Vučka, o katerem so mislili, da ga je voda odnesla dalje s seboj.

Nesreča na radvanjskem ribniku. Iz radvanjskih ribnikov neprestano dovažajo led, ki je letos izredno debel. Pri nakladanju pa je zadela nekega voznika nesreča, da mu je že naložen vob zdrknl na strmini ter ga konji na opozkih tleh niso mogli zadržati. Ritenški je zlezal voz v ribnik ter potegnil za seboj tudi konje. K sreči je ribnik ob nabrežju precej plitek, tako da se je posrečilo konje naglo rešiti iz mrzle kopeli.

Siromašni vojni invalid je 26. decembra v okolici št. lja v Slov. goricah pozabil člansko legitimacijo Zdrženja vojnih invalidov v Mariboru. Najditelj se naproša, naj jo izroči v pisarni invalidskega združenja v Mariboru, Rotovžki trg.

Diplomirana učiteljica siromašnih staršev gre za vzgojateljico ali daje instrukcije. Naslov v upravi »Slovenca« na Koroški 1.

nega delavca Pratnemerja Vinka iz Loč pri Konjicah, ki je bil že večkrat kaznovan. — 39 letni brezposelni delavec Wer Franc je v celjski javni bolnišnici, kjer se je zdravil, ukradel svojemu spopacijentu Lesarju Gašperju iz št. Jurja ob Taboru 130 Din gotovine. — 23. decembra je bila na Glavnem trgu ukradena g. Oberžanu Rudolfu srebrna tula ura, vredna 700 Din. Uro so sedaj dobili pri mladoletnem Mihi S. v Rifengozdu pri Laškem, ki jo je ukradel.

Policijskih prijav zaradi kršenja policijskega reda je sprejela policijska stražnica v mestu v preteklem letu 2338, leta 1932 pa 1789, torej smo se zelo poslabšali, policijska stražnica v Gaberju je pa imela 583 prijav, leta 1932 pa 631, kar kaže, da so se Gaberčani v preteklem letu malo poboljšali.

Umrlje meseca decembra v Celju 31 oseb in sicer 24 v celjski javni bolnišnici in 7 v mestu.

Ptuj

Spremembe pri sodišču. Sodnik dr. Lipič, dosedaj na kazenskem oddelku V., prevzame sporni oddelek desni breg, sodnik dr. Muhič, dosedaj na spornem oddelku, prevzame kazenski oddelek V., sodnik dr. Muha, dosedaj na izvršilem oddelku, prevzame nesporni oddelek, sodnik dr. Suhadolnik, dosedaj na spornem oddelku desni breg, prevzame izvršilni oddelek.

Poroki. V cerkvi sv. Petra in Pavla sta se poročila Jožef Brumen, zasebni uradnik, in in Cecilija Straus, zasebna uradnica, oba iz Ptuj; Franc Pečenko, delavec iz Hajdine, in Julijana Hamershek, delavka iz Rogoznice. Bilo srečno!

Vlom v Slomškov dom. Pri Sv. Marjeti niže Ptuja so neznaní storilci vlomili v Slomškov dom, kjer ima g. župnik Sket Ivan spravljeno pšenico. Odnesli so 1000 kg pšenice, radi česar ima g. župnik 750 Din škode. Imeli pa so storilci pri svojem delu smolo, ker je eden izgubil žepni robec z monogramom, na podlagi katerega so jim prišli že na sled.

pot enega izmed ustanoviteljev in prvega urednika še danes izhajajočega »Srpskega književnega glasnika«. Od njegovih književno-kritičnih del bi posebej omenil »Antologijo novejših srbske lirike« (Zagreb, 1911), ki je doživela več izdaj in ki je večinoma še danes ostala kot edina na svojem mestu. Nastovov njegovih številnih razprav in študij iz književnosti ne bom navajal. Kdor bi rad zvedel zanje, naj odpre eno ali drugo priročno knjigo, kjer jih bo zlahka našel. Omenim naj še, da bo Matice Srpske 8. januarja slovesno proslavila Popovičev jubilej in sicer v Novem Sadu. Pred leti je v Belgradu izšel monumentalni »Popovičev zbornik«.

Jakob Wassermann. V ponedeljek je nenadno umrl v svoji villi v Alt-Auseee na Štajerskem najplodovitejši židovski pisatelj Jakob Wassermann. V 61. letu ga je zadela srčna kap. Rodil se je 1873 na Bavarskem, toda po raznih življenjskih borbah in potovanjih se je končno ustabil na Štajerskem, kjer je tudi umrl. Wassermann je pred vsem mojster psihološke analize, zato so njegova dela globoka. Poleg mnogih duhovnih in socioloških vprašanj, ki jih je obravnaval, ga je zanimalo pred vsem judovsko vprašanje. Mimo romanov je pisal tudi novele in eseje. Znan je njegov prvi roman, ki ga je napisal kot 23 letnik, »Die Juden von Zirndorf«. Dalje so znani romani »Christian Wahnschaffee«, »Faber«, »Die Geschichte der jungen Renate Fuchs« itd.

SMKJ (Savez muzičara kraljevine Jugoslavije) je radi nekaterih neredov, ki so se vršili vsled plačevanja honorarjev na dve strani (Avtor — centralni in Udruženju jugoslovanskih muzičkih avtorov) itd., sklenil, da podzema vae, da ustvari domačemu avtorskemu društvu (UJMA) oni položaj, kakršnega uživajo vsa inozemska avtorska društva v

svoji domovini, posebno še, ker so v tem Udruženju (UJMA) zastopana najboljša imena jugoslovanskih glasbenikov. To stanje dvojnega plačevanja honorarjev je neznosno, ter težko zadeva (poleg prirediteljev) tudi reproduktivne godbenike: mnogi prireditelji glasbenih večerov so morali radi dvojnega plačevanja avtorskih tanižem že ponovno znižati svojim godbenikom plače ali pa odpovedati prireditve. SMKJ apelira radi tega na merodajne kroge, da delajo na tem, kako bi čim prej rešili to nenaravno stanje (da se namreč tanižteme plačujejo na dve strani) ter zaupali vso organizacijo za zaščito avtorskih koristi »Udruženju Jugoslovanskih Muzičkih Avtorov«, ki je kot domače društvo edino poklicano, da to delo prevlada in je tudi bilo v te namene ustanovljeno.

Tuji glasovi o nas. V januarski številki dobro urejevanega »Srpskega književnega glasnika« je natisnjena (v originalu) pesem Otona Župančiča: Jaz slišim, vidim, čutim, vem. V zaglavju »Književnost« pa poroča T. P. o Zbranih spisih Ivana Cankarja (XVI. zv.) ter »Slovenski sodobni liriki«. — Noveletna »Prager Presse« pa poroča o nekaterih važnejših esejih zadnjega »Doma in Sveta« (ki smo jih tudi mi že na tem mestu podčrtali), to sta zlasti eseja Franceta Vodnika in Ž. Janežiča.

Sadjar in vrtnar ob dvajsetletnici. Zadnja številka nekdanjega »Slov. sadjarja« (ki pa se radi širšega delokroga imenuje sedaj »Sadjar in vrtnar«) je posvečena zgodovinskemu ozadju lista, ki se je moral prebiti skozi raznovrstne krize, da se je razvil pod spretim uredništvom Martina Humeka do sedanje oblike in pomena v najširših plasteh. Okrog 30 avtorjev (ki so predstavljeni s slikami) piše c nalogah in spominih lista, hkrati pa se vrste za strokovni članki o posameznih panogah vrtnarstva in sadjarjske kulture.

Slovenski delavec najboljši

To nam priznava tujina - In vendar olada beda in pomanjkanje - Voščilo iz Francije

Merlebach-Moselle, 28. dec. 1933.

Gospod urednik! Vprašujete, kakšni so kaj upi naših izseljencev za prihodnje leto. Žal da skoro ne moremo ugibati in si tudi ne upamo. Je skoraj bolj pametno, da naredimo tako, kakor smo včasih pred očetovo in materino šibo: stisni ramena. zapiši in — čakaj! Kar bo, pa bo: kamor in kakor bo padlo, treba bo vzeti!

V splošnem se položaj v našem industrijskem kotu ob saarški meji, pri premešnih veldružbah Sarre et Moselle in de Wendel, po spomladanskih odpustih ni bistveno izpremenil. Novih odpustov čez poletje in jesen ni bilo in jih tudi na zimo ni pričakovati. Marec in april sta meseca, ki že vsa leta krize določata pravce, po katerih se z malimi krivuljami ravna vsi naslednji meseci.

Vendar se je na zimo, ki je letos tudi tu nenavadno zgodaj in ostro nastopila, položaj naših ljudi močno zostril. Posebno težko so prizadeti oni naši delavci, ki se po spomladanskih odpustih niso vrtili domov, ampak si poiskali sezonskega dela na utrdbah, pri kmetih kot poljski delavci, pri raznih stavbnih in drugih podjetjih. Večina teh je danes brez dela, postavljena brez pomoči na cesto. Stavbna in podobna podjetja na zimo itak prenehajo, kmetje radi slabe letine odslavljajo vse posle, utrdbena dela gredo h koncu in na zimo sploh zastajajo. Tudi se je na utrdbah to jesen nenavadno zostril kurz proti inozemskim delavnim močim, brez dvoma posledica nekaterih špionaznih afer v zadnjem času.

Mnogi bi v takem položaju radi domov, ker

jim ne kaže drugače. A ne morejo, manjka sredstev. Do 15. junija je bivšim rudarjem dajala pristožno družba Sarre et Moselle. Sedaj tudi tega ne dobijo več — zamudniki.

Razmeroma na najboljšem so torej še vedno rudarji, ki so še stalno na delu (18—20 šihov v mesecu). Zanimivo je tole: Ta mesec je ena izmed tukajšnjih premešnih družb (katere ne smem izdati) naredila statistiko, katere narodnosti delavci so najbrihtnejši (najboljši). Med najmanj desetimi narodnostmi so v tabeli visoko na prvem mestu Slovenci. Vsekakor je to za nas tudi v bodoče precejšnja garancija. Kljub temu je tudi tem priznano najboljšim delavcem vedno težje, pomanjkanje in revščina zmeraj vidnejša. — Zato je bilo v tem letu zelo malo porok, tudi kratov, veča pa se žal po bolnišnicah številu tudi slovenskih žena, okuženih od bele kuge. — Med letom enkrat se je radi težkih razmer vrgele pod vlak slovenski družinski oče M. Š. — V četrtki pred božičem smo pokopali Tineta Plo ta, ki se je smrtno ponesrečil v jami. Bil je komaj 31 let star, oče treh nedorašlih otrok, doma iz Živir pri Hinjah.

Božič smo lepo praznovali. Pri slovenski polnočnici, letos v tretjič, je bilo menda vse kar »leže in gre« slovenskega. Peš in z avtobusi. Tudi s petjem smo zopet prekosili domačine, kar so nam odkrito, čeprav malo neradi priznali.

Slovenski izseljenci na področju Jugosl. Kat. Misije v Merlebach, Moselle — Francija, želimo vsem svojim domačim blagoslovljeno in srečno novo leto 1934.

11 otrok je umrlo v prvem letu starosti, najstarejši mladič pa je imel 97 let. Poročenih je bilo 38 parov. Rojstva zadnja leta zelo nazadujejo: leta 1932 se je rodilo 119 otrok, l. 1931 125, leta 1930 pa 147. Župnija šteje nad 5000 duš.

— Pri zaprtju, preobilici krvi v spodnjem delu telesa, pritisku krvi, bolečinah v boku in ob straneh, pomanjkanju sapa, utripanju srca, migreni, šumenju v ušesih, omotici, slabem razpoloženju povzroči naravna »Franz-Josef« grenčica izdatno izpraznjenje črev in osvoboditev tesnobnosti občutkov. Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz-Josef« vodo z zelo zadovoljivim uspehom tudi pri težkočah v letih menjave.

Jugoslovanska knjigarna

V obrambo vere! Kratke, časa primerne razprave od P. Pavlina Schoeninga. *Zvezek 1.*: Wer ist Gott? 16 strani, Din 4.50; *Zvezek 2.*: Ist Christus Gott? 16 strani, Din 4.50; *Zvezek 3.*: Wie ist Himmel und Erde entstanden, 16 strani, Din 4.50; *Zv. 4.*: Der Ursprung des Menschengechlechts? 16 strani, Din 4.50; *Zvezek 5.*: Bibel Gotteswerk oder Menschenwerk? 16 strani, Din 4.50; *Zv. 6.*: Christentum ohne Glaubenssatz, 20 strani, Din 4.50; *Zvezek 7.*: Braucht die Kirche einen Papst, 16 strani, Din 4.50; *Zvezek 8.*: War Petrus in Rom? 16 strani, Din 4.50; *Zvezek 9.*: Warum Erloesung? 20 strani, Din 4.50; *Zvezek 10.*: Warum Sakramente? 20 strani, Din 4.50; *Zvezek 11.*: Kirche und Ehe, 24 strani, Din 4.50; *Zvezek 12.*: Kirchliches Buecherverbot, 16 strani, Din 4.50; *Zvezek 13.*: Das sechste Gebot, 24 strani, Din 4.50; *Zvezek 14.*: Kirche und Kapitalismus, 16 strani, Din 4.50; *Zvezek 15.*: Katholische Froemmigkeit, 16 strani, Din 4.50; *Zvezek 16.*: Kommen die Toen wieder? 24 strani, Din 4.50; *Zvezek 17.*: Die Freimaurer 16 strani, Din 4.50; *Zvezek 18.*: Warum die vielen Sekten? 16 strani, Din 4.50.

Ostale vesti

— Romanje v Rim. Ob priliki proglasitve don Boska za svetnika in ob zaključku svetega leta pripravljajo salezijanci v Ljubljani romanje v Rim. Odhod iz Ljubljane na veliko sredo, dne 27. marca zvečer ob 5. V četrtki zjutraj se ustavimo v Asiz, zvečer ob 6 dopolne v Rim. V petek obiščeemo katakombe, nato dve baziliki: sv. Pavla in sv. Janeza v Lateranu, popoldne S. Maria Maggiore v zadbitev svetolinah odpustkov. V soboto: baziliko sv. Petra; ogledamo si cerkev, kupolo in Vatikanske muzeje. Ta dan je tudi sprejem pri sv. očetu. Popoldne obisk glavnih salezijanskih zavodov v Rimu. V nedeljo obred kanonizacije don Boska. Popoldne prost izlet. V ponedeljek si še natančneje ogledamo rimske znamenitosti, zvečer pa se odpeljemo proti domu. V torek dospemo v Benetke, prevoz po Canal Grande k sv. Marku, kjer bo sv. masa, nato obisk po mestu do pol enajstih. Popoldne ob pol treh dospemo v Trst, kjer si ogledamo pristanišče in stolnico, nato se vrnemo v Ljubljano. Kakor nam poročajo iz Rima, bodo za te praznike ob priliki kanonizacije izvršene slovesnosti. Kdor želi pohiteti z nami v Rim, naj se numudoma prijavi, da si zagotovi prostor, ker bo pohitelo v Rim od vseh strani izredno veliko romarjev. Rok imamo za prigrabitve do 4. jan. Cena za navadno postrežbo in III. razred vlaka je 1350 Din. Z ločenim prenočitvenim in II. razred. vlaka Din 1550. Pristeti bi bilo še stroške za potni list, ako ne bi bil dovoljen skupni potni list. Cena je za vožnjo, prenočitve in hrano od Ljubljane v Rim in nazaj do Ljubljane.

— Vinski sejem in razstava bo v četrtki, dne 4. januarja 1934 v Ivanjkojih in Ivanjkovski dvorani. Prijavljenih je okoli 90 vrst vin iz letnikov 1933 in 1932 in to sortirana in mešana, vsa pa iz Ormoško-Ljutomorskih gor. Prilika bo torej pogledati letošnji kvaliteto, pa tudi nakupiti, kar kdo rabi.

— Nesreča smučarja. V ljubljansko bolnišnico so včeraj pripeljali 10 letnega Ivana Zagarja, posestnikovega sina z Lesc. Ivan si je pri smučanju zlomil desno nogo.

— Smrt v snegu. Iz Gjurgenovec poročajo: Nekil kmet iz Gornje Motične je šel s svojo ženo po gorski stezi v bližnji Gradac. Med potjo sta našla zmrznjeno truplo. V mrtvecu so prepoznali kmeta Stevo Kuzmanoviča, ki se je ob zadnjem hudem snežnem metežu vrnal domov, pa je med potjo obnemogel in zmrznil.

— Postajnemu načelniku vagoni zdobili nogo. V Slatinem Drenovcu se je na Gutmanovi vicalni železnici zgodila nesreča, čije žrtve je postal postajni načelnik Srečo Rupnik. Z Gutmanovega skladišča so spuščali 20 vagonov lesa na vicalno progo Drenovc—

Gospodarstvo

Novi Rooseveltovi ukrepi Devalvacija dolarja na 50%

Iz Newyorka poročajo, da je zvezno finančno ministristvo odredilo, da morajo vsi pocestniki zlata oddati zlato državi po nekdanji ceni, ko je bil dolar še na zlati podlagi. Odkupna cena znaša torej 20.67 dolarjev za fino unčo. Istoočasno pa znaša nakupna cena za novo producirano zlato ameriških rudnikov okoli 36 dolarjev, kar približno odgovarja padcu dolarja.

Ta ukrep spominja na ukrep meseca marca t. l., ko so zasebniki iz strahu pred padcem dolarja zamenjali velike količine dolarjev za zlato, pa so ga morali oddati nazaj zveznim bankam. Sedaj pa je

treba ponuditi v odkup vse monetarno zlato. Vse skupaj pomeni, da stojimo neposredno pred devalvacijo dolarja. To pomeni, da se bo zlata vsebina dolarja določila na polovico sedanjih paritet in da bo na tej podlagi dolar stabiliziran. To odgovarja pooblastilom, ki jih ima Roosevelt, da lahko devalvira dolar za 50%, da na ta način vzpostavi one cene, ki bodo olajšale plačilo velikanskih dolgov, ki jih je napravila Amerika v dobrih letih. Sicer pa se bo v januarju sestal kongres, ki gre v svojih zahtevah veliko dalje kot predsednik sam, saj zahteva inflacijo v najbolj grobi obliki.

Ureditev reklame v Nemčiji

Ze 12. septembra 1933 je bil objavljen v Nemčiji zakon o gospodarski reklami. Novi zakon je zato, da imajo interesi dovolj časa za zahtevane izpremembe, stopil v veljavo šele 1. januarja letos. Namen novega zakona je urediti jasnost in resnico v reklamo. Novi zakon vsebuje tale važna določila:

1. Normirana je širina vrst na 16 mm in so morali vsi listi preiti na te kolone.

2. Cene v cenikih za oglašje so fiksne in ne sme ponudnik iti nižje na noben način.

3. Popusti so urejeni enotno. Doselej je baš na tem polju vladala največja zmeda, ki je poslu izredno škodovala. Sedaj je odstotni popust natančno določen za vse enako. Z ozirom na ceno oglasov in opetovanost inseratov je določena cela skala popustov.

Tečaj državnih in po državi garantiranih papirjev znašajo od 26. decembra dalje: vojna škoda 380, 7% inv. pos. 80, agrarji 50, begl. obv. 70 in delnice Priv. agrarne banke 400.

Avstrijski devizni predpisi. Z Dunaja poročajo, da so devizne omejitve v blagovni kupčiji skoro popolnoma odpravljene, tako da obstajajo pravzaprav samo še formelno.

Borzu

Dne 2. januarja 1934.

Denar

Danes je večina tečajev ostala neizpremenjena. Popustila sta London in Pariz, najbolj pa Newyork, ki je zopet začel nazadovati.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 9.12, na zagrebški po 9.07 in belgrajski po 9.03, 9.—. Grški boni so notirali v Zagrebu 31 do 34, v Belgradu 35 bl.

Ljubljana, Amsterdam 2302.90—2314.26, Berlin 1365.14—1375.94, Bruselj 795.79—799.73, Curih 1108.35—1113.85, London 185.86—187.46, Newyork 3586.05—3614.31, Pariz 224.32—225.44, Praga 170.23—171.09, Trst 299.90—302.30.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 51.486 Din.

Curih, Pariz 20.25, London 16.81, Newyork 326, Bruselj 71.75, Milan 27.15, Madrid 42.40, Amsterdam 207.55, Berlin 123.30, Dunaj 72.80 (58.10), Stockholm 86.60, Oslo 84.40, Kopenhagen 75, Praga 15.35, Varšava 58, Atene 2.93, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.05.

Vrednostni papirji

Posebni vrednostni v tečajih ni bilo. Pač pa je promet še sedaj znaten. Danes je znašal na zagrebški borzi: 2000 kom. vojne škode, 10.000 dol. Blerovih posojil ter 25.000 inv. pos. Nadalje je bilo zaključenih 50 delnic Priv. agr. banke.

Ljubljana, 7% inv. pos. 55 den., agrarji 26—28, vojna škoda 296 den., begl. obv. 37—39, 8% Bler. pos. 38 den., 7% Bler. pos. 35 den., 7% pos. DHB 50 den.

Zagreb Državni papirji: 7% inv. pos. 52.50—55

Naznanila

Ljubljana

Pevski zbor Glasbene Matice: Drevi in v petek deljene vaje, vsakokrat ob 18 in četrti za ženski, ob 20 za moški zbor.

»Nauke iz suhe in zmoečne Amerike« bo drevi ob 20 na svojsiven način dajal zdravnik dr. A. Breclj in dvorani Rokodetskega doma, Komenškega ul. 12.

Združenje trgovcev v Ljubljani obvešča vse gg. učne gospodarje, da se prične pouk na trg. nad. šoli v četrtki, dne 4. januarja 1934. Uprava združenja.

Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marjinih trg 5 in mr. Kural, Gosposvetska cesta 4.

Maribor

m Upokojeno učiteljstvo ima prvi letošnji seštanek ob 15 pri Koštomaju v Mlinski ulici. — Gdčna učiteljica Ungerjeva, pri kateri se dobe bločni listki za gledališke vstopnice po znižani ceni za člane Društva jug. drž. upokojencev, ne stanuje v Maistrovi, kakor je bilo napačno javljeno, marveč v Korščevi 2, III. nadstropje.

m Gledališke vesti. Pripravlja se znana veselolga »Okence«, potem komedija italijanskega dramatika Daria Nicodemia »Scampolo«. — V opereti študirajo Kalmanovo »Vijolico z Montmartra«. V naslovni vlogi gostuje mariborska rojakinja in odlična pevka zagrebškega gledališča gdčna Erika Druzovičeva.

m SSK Maraton. 5. in 6. januarja je klubski dan na Činžatu. Smuka je v tem proti južnim vetrovom zaščitenem prostoru še vedno zelo ugodna.

Humljani. Da bi olajšali delo, so jih spustili v dveh garniturah. Ko so spustili drugo garnituro, je ta drvela za prvo in grozila, da se bo vanjo zaletela. Da bi preprečil nesrečo, je skočil postajni načelnik Rupnik k zavori, da bi zavrl, pa je bilo že prepozno. Druga garnitura se je zaletela v prvo. Rupnik pa je padel med dva vagona. Kolesa so mu zdrobila nogo. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer so mu morali levo nogo odrezati pod kolonom.

— Ni posledice brez vzroka in tako tudi ni nalezljive bolezni brez bacilov. Pred nalezljivimi boleznimi se varujemo, če onemogočimo bacilom dohod v telo. Najboljše obrambno sredstvo so pastile Panflavin »Bayer«.

— Pri hemeroidni bolezni, zagatenju, natrganih črevih, abcesih, sečnem pritisku odebelelih tetrah, bolečinah v križu, tesnobi v prsih, hudem srčnem utripanju, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, čisto tudi popolno ozdravljenje.

Kaj pravite?

Strahno so nekateri vneti za to, da bi denar še ostal sveta vladar. Na vse mogoče načine se trudijo, da bi dokazali, kako gre denarju vladarstvo sveta. Včasih dokazujejo to potrebo s patriotizmom, včasih pa s finančno-gospodarsko znanostjo. Tako se godi sedaj tudi v Ameriki. Rooseveltu očitalo, da hoče Ameriko na glavo postaviti, ko stopa na prele finančni magnat. Čudno pa je, da se je za Roosevelta zavel znani časnikarski magnat Hearst, ki je o tem predmetu povedal tole pametno misel:

»Pripravljen sem bil govoriti o svetovnih finančnih in pri tem sem se pobutil, kakor tisti, kateri so vprašali, kaj je Einsteinova teorija, pa je odgovoril: »No, še nikdar nisem slišal o tej teoriji, vendar sem pripravljen jo vam razložiti, ako me hočete poslušati.« — Povem vam lahko očitno, da tudi jaz ne vem dovolj o svetovnih finančnih, toda pri tem me tolaži zavest, da se tudi najmočnejši finančni strokovnjaki, ki se danes kažejo na vseh koncih in krajih Amerike, pa tudi drugod po svetu, ne razumejo mnogo več o tem danes tako perečem vprašanju. No, so pa reči, katere so nam nsem znane. Vsi vemo, da denar ni drugega ko sredstvo za zamenjavo blaga.« —

»Bog nas vseh varuj finančnih strokovnjakov in magnatov, nad katerimi je obupal v Ameriki celo gospod Hearst!»

Koledar

Sreda, 3. jan.: Genovefa, devica; Anton, p.

Novi grobovi

† V Ljubljani so umrli: G. Otmar Novak, polkovnik v pokoj. Pogreb bo danes ob pol 3 popoldne. — V hiralnici sv. Jožefa je mirno v Gospodu zaspala gospa Leopoldina Suster. Pogreb bo v četrtki ob 2 popoldne. — V Šiški je umrlo včeraj gospa Terezija Gruden. Pokopali jo bodo danes ob 4 popoldne.

† V Rožni dolini pri Ljubljani je na starega leta dan nenadoma umrl g. Franc Veber, mizarjski mojster in posestnik. Pokopali so ga na Novoga leta dan na viškem pokopališču.

† V Naklem pri Kranju je mirno v Gospodu zaspala gospa Marija Poličar roj. Kuhar, stara 58 let. Pogreb bo v četrtki ob 9 popoldne.

† V Poljčanah je umrlo gospa Drassal Elizabeta, vdova po carinskem revidentu. Pokopali jo bodo v četrtki ob ¼4 popoldne.

† Na Jesenicah je na Novoga leta dan umrl g. geometer Ferdinand Krem, bivši urednik KID. Doživel je častljivo starost 91 let, od katerih je pri KID služboval 60 let.

Blagim pokojnim naj sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnostne vesti

— Za kanonika kolegijatnega kapitlja v Novem mestu je imenovan g. Ivan Šešek, župnik v Brusnicah.

— Razrešen je dolžnost honorarnega veroučitelja na meščanski šoli v Vojniku pri Celju tamkajšnji župnik g. Anton Lasbacher.

— Šolska vest. Za preglednika osnovnih šol v kamniškem okraju je bil po odhodu nadzornika Gustava Lukežiča imenovan z dekretom prosvolnega ministristva Anton Arrigler, šolski upravitelj v Trzinu.

— Upokojeni so peh. narednik vodnik I. razr. 30. pešpolka Josip Pečecnik; zrakoplovni narednik vodnik II. razr. 4. zrakoplovnega polka Vladimir Hofer in narednik vodnik I. razr. torpedne stroke Milan Biga.

— Napredovali so dr.ž. mojster-puškar voj. tehničnega zavoda Branko Roglič; dr.ž. mojster-kovač dravske delavnice Jože Lepša; dr.ž. mojster-sedlar 2. protiaeroplanskega divizionna Ivan Pavlič; dr.ž. mojster dravske delavnice Peter Rogelj in zrakoplovni narednik, voj pilot 7. zrakoplovnega polka Radoslav Kapor.

Gibanje prebivalstva v letu 1933

Novomesto. V letu 1933 je bilo rojenih v Novem mestu rojenih 216 otrok, od teh Novomeščanov 27. Ravno pred sto leti je bilo rojenih v Novem mestu 36 otrok. — Umrlo jih je preteklo leto 112, od katerih je Novomeščanov 29. Pred sto leti je umrlo 39 oseb, med temi 4 vojniki in 2 duhovnika. Poročenih je bilo v kapiteljski cerkvi 12 parov, pred 100 leti pa samo 4 pari. — Sv. obhajil je bilo razdeljenih v kapiteljski cerkvi 27.508, v frančiškanski pa 51.920, skupaj 79.428, v letu 1932 73.757.

Jesenice. V preteklem letu je bilo v naši župniji rojenih 110, umrlo jih je 73. Poročenih je bilo 33 parov.

Vojnik pri Celju. V letu 1933 se je rodilo 97 otrok in sicer 48 moškega in 41 ženskega spola. Smrti smo imeli 104. V banovinski hiralnici jih je umrlo 42. tako da pride na domačo famo 62 oseb.

zato bo izvedba vseh v razpisu predvidenih panog tekmovanja mogoča. Prijavite se čimpreje. — Zimskosportna sekcija.

m MKMA Panonija. Danes ob 17 občni zbor v Zadružni gospodarski banki, l. nadstr. desno.

m Zimskosportne podzveze redna seja bo v četrtki ob 20 v Aljaževi sobi pri Orlu.

Celje

c Članom smučarjem SK Jugoslavije. Dne 7. januarja se vrši medklubsko tekmovanje na 18 km. Člani, ki hočejo startati, naj se javijo do srede 3. jan. tajniku. Startamo izven konkurence.

★

Domžale. Godbeno društvo vprizori na praznik Sv. Treh kraljev 6. januarja 1934 ob 16 »Roksi«, veseloigro v treh dejanjih.

Zadobrova-Sneberje. Prost. gas. četa uprizori na Novo leto ob pol 4 igre »Pri kapelici«. Vstopnina 6, 5 in 3 Din.

Ptuj. Gasilska četa priredi v petek 5. januarja ob 20 veliko tombolo z bogatimi dobiki v prostorih Društvenega doma. Čisti dobiček gre za reševalni avto.

Trbovlje. Na Sv. Treh kraljev dan popoldne priredi Marijin vrtec mladinsko misijonsko proslavo. — Ljudski oder pa ponovi prihodnjo nedeljo »Koroške tihotapce«.

Zagreb. Narodna knjižnica in čitalnica, Gunduličeva ulica 29, priredi v sredo 3. t. m. društveni sestanek s predavanjem g. vseuč. prof. dr. Borisa Zarnika »O neumrljivosti žive snovi« (s projekcijami). Začetek predavanja ob 9 zvečer. Gosti dobrodošli.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20.

Sreda, 3. januarja: »Praznik evetnih črešenje«. Red Sreda.

Četrtki, 4. januarja: »Kulturna prireditve v Črni mlaki.« Red A.

Petek, 5. januarja: »Raj potepuhova«. Izven.

Opera

Začetek ob 20.

Sreda, 3. januarja: »Traviata«. Red B.

Četrtki, 4. januarja: »Tijars«. Red Četrtki.

Petek, 4. januarja: Zaprto.

Sobota, 6. januarja, ob 15: »Bohemec«. Izven. Zinžane cene.

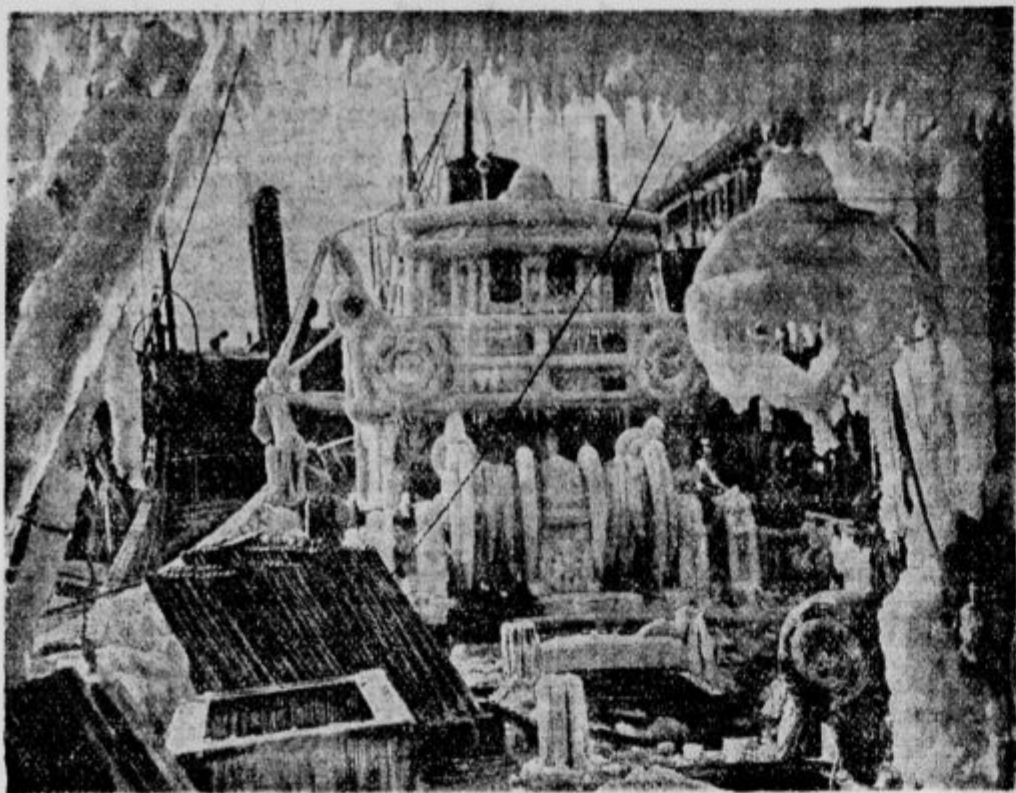
Ob 20: »Havajska rožac«. Gostuje Mimi Balkanska. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 3. januarja: Zaprto.

Četrtki, 4. jan. ob 20: »Mala Floramyec«. Red A.

Silen mraz v Kanadi — 44 stopenj Celzija

Medtem, ko je mraz v Evropi popustil, se vali čez Ameriko hud val mraza, kakršnega Amerika ni imela že 50 let. Iz raznih krajev poročajo, da je temperatura padla na 35—44 pod ničlo. Na podobi: Pogled na ribiški parnik v Bostonu.

Število mrtvih, ki jih je stisnil strašen mraz o božičnih praznikih v vzhodnih državah Amerike in Kanade, je že doseglo 150. V Kanadi divjajo snežni viharji, kakršnih ta dežela že desetletja ni videla. Zaradi mraza trpijo predvsem brezposelni, ki nimajo strehe in toplega ognjišča. O silnem mrazu

poročajo predvsem iz Bostona in glavnega mesta Ottawe. Na silvestrovo je kazal toplomer v Ottawi 24 stopenj pod ničlo. V severnem delu države New York je celo padla toplota na 34 stopenj pod ničlo. Kar cele pokrajine so zaradi snežnih viharjev odrezane. Ta okolnost vznemirja oblastva, ker bi kraji utegnili ostati brez živeža, ako bo mraz še trajal. Gotovo je, da znaša število smrtnih žrtev mnogo več. Vremenska opazovalnica so napovedala zboljšanje vremena za sredo tega tedna. Promet v pristaniščih zaostaja.

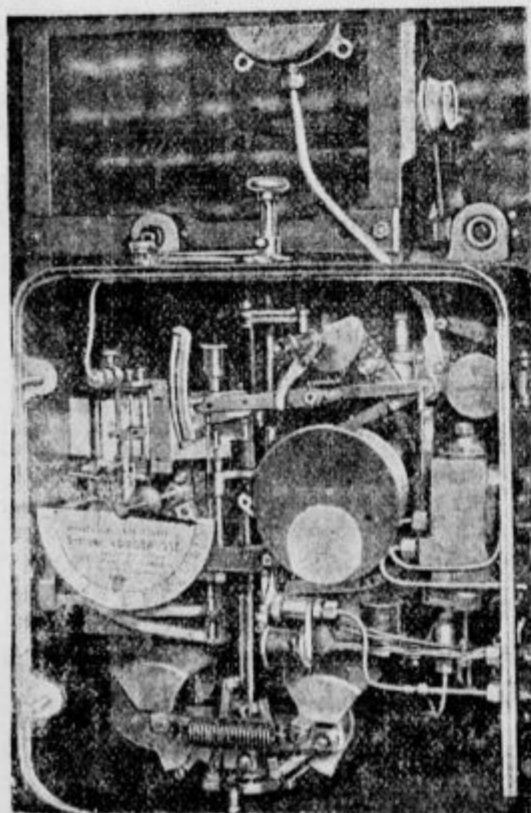

V Parizu so te dni odkrili svojevrsten spomenik sanitecem v svetovni vojni.

Zenitovansko potovanje na motornem kolesu

Iz Nove Zelandije poročajo o izvirni zamisli zenitovanskega potovanja poročencev Richard. Poročila sta se na Škotskem. Nato sta se vsedla na motorno kolo in odšla na pot okoli sveta. Prepotovala sta Evropo, Združene države, Avstralijo, Indijo in Kitajsko. Zdaj sta prispela na Japonsko, ki jo tudi hočeta prepotovati.

Ta priprava je bila kriva nasreče?

Ali je ta priprava zakrivila strašno železniško nesrečo pri Lagnju na Francoskem? To avtomatsko pripravo imajo vse francoske lokomotive. Ko zavoz vlak mimo železniškega signala, ki je zaprt, se sproži po stiku s tračnicami ta priprava in spravi v delovanje piščalko. Ta opozori strojnika. Obtem eksplodira mala raketa. Ker so bile tračnice blizu mesteca Pomponne pri Lagnju zamrznjene, ni priprava delovala. To je ena izmed novih razlag strašne železniške nesreče.

Zivljenje začne šele pri 40. letu?

55 letni ameriški profesor W. Pitkin je napisal letos knjigo z naslovom »Zivljenje začne šele pri štiridesetih letih«. Američani imajo vsekakor neustajljene nazore. Še pred nedavnim je povzdigovala ameriška literatura mladino v deveta nebesa in ji pripisovala najvažnejšo vlogo v današnjem življenju. V zadnjem poročilu udruženja ameriških knjigotržcev pa čitamo, da je profesor Pitkinova knjiga dosegla največjo prodajo. Ali je mogoče tako nagel preobrat v mišljenju Američanov? Sicer pa podaja profesor štiridesetletnikom nekaj vprav zanimivih nasvetov. »Veselite se življenja, jim kliče, ki šele začneja, kajti šele sedaj razpolagate z vsemi svojimi duševnimi silami in znate pravilno ceniti dobroto življenja.« V nadaljnjem razpravlja knjiga o psihologiji sreče in dela ter prihaja do zaključka, da je specializacija največja nesreča za človeštvo.

Ameriko imenujemo po vsej pravici deželo neomejenih možnosti!

Ameriški vojaki ne jedo več banan

Tudi ameriško vojno ministrstvo je pričelo varčevati in računati z gospodarsko krizo. Odredilo je, da mora armada uživati samo jedi, ki se pridelujejo v Ameriki. Tako hoče vlada ščititi ameriškega kmeta. Ko je te dni vojaška bolnišnica blizu Newyorka prosila, naj bi ji poslali banane za bolnike, je prejela odgovor, da vojaki v smislu navodil vojnega ministrstva ne smejo uživati banan, ker ne rastejo na ameriških tleh.

Zenske, ne barvaite se!

V mestu Meksiko se je te dni odigrala krvava drama. 27 letni uradnik Enrique Garcia je prišel po nevesto, da bi jo spremljal v kino. Ko je zagledal, da ima ustnice preveč pobarvane, ji je dejal, naj si jih obriše. Toda zaročenka ni hotela o tem nič vedeti. Tedaj je zaročenec pograbil za skledo vode in ji zilil na glavo, da bi ji opral ustnice. V tem hipu je zaročenka zgrabila za bodalo, ki ga je nosila za nogavicami, in ga zadržala zaročencu v srce. Ta se je zgrudil smrtno zadet.

Pri ženitbenem posredovalcu.

»Bodite prepričani, gospod, tako lepega, nežnega, pametnega dekleta ne najdete več. Tako je požrtvovalna in vdana, govori štiri jezike, slika, muzikalna je in poleg tega domača ter izvirno kuha.«

»Čemu toliko nepotrebnih besedi. Povejte kratkoma! — ona nima nič!«

Čudaška preteklost avtomobilskega kralja

Ford neoriginalen samouk

Ameriški pisatelj Jonathan Northon Leonard je napisal življenjski avtomobilskega kralja z naslovom »Fordova tragedija«. Knjiga je posebno zanimiva Američane v trenutku, ko je napovedal Ford vojno Rooseveltovemu načrtu obnove.

Revež še s 40 leti

Fordovo življenje je osamljeno v vrsti napolpravičnih zgodb ostalih ameriških bogatašev. Nikoli ni bil med iskalcu zlata, ni prodajal dnevnikov na ulici in ni okusil borze z enim dolarjem gotovine v žepu. Še s 40 leti je bil Ford po ameriških pojmih samo revež, lastnik skromne mehanične delavnice, kjer je popravil kolesa, šivalne stroje in slinčo.

Genialni domislek

Leonard zatrjuje, da je imel Ford samo enkrat v življenju genialni domislek. To se je zgodilo leta 1903 in je Fordu vrglo milijone. Sklenil je, da bo spremenil avtomobil, takrat še drago, nepraktično igračo, v ljudsko vozilo. Sodobniki so smatrali Forda za prismođeža, da si se to nam zdi smešno. A mož, ki bi zdaj ponujal lastno letalo sleherni meščanski in kmečki družini, se bo zdel manj predrzen kakor Ford blaženega leta 1903. Ford je hotel izdelovati avtomobile bolj poceni. V ta namen je moral znižati režijske izdatke. Tako je došel do onega načela ločenega in nepretrganega dela, pri katerem izdeluje slična moč vedno iste serijske predmete, in o katerem se je toliko pisalo v zadnjih letih. Leta 1903 se je Fordu po dolgem iskanju posrečilo najeti posojilo v znesku 28.000 dolarjev. S tem denarjem je odprl majhno avtomobilsko tovarno, ki je postala temelj njegovega poznejšega pravljicega bogastva.

Človek ozkega duševnega obzorja

A Leonard zatrjuje, da je zakrivil ta uspeh Fordovo življenjsko tragedijo. Če se povzpne katerikoli mož v kratkem času med milijonarje, vidijo sodobniki v tem čudež, mož postane pravi »prerok«. Medtem je ostal Ford slejkoprej povprečen, dokaj noizobražen Američan, ki obvlada edino lastno stroko, nima pa samostojnega, globoko občutenega prepričanja v onih pereh mednarodnih vprašanjih, ki jih narekuje povojno življenje. Genialni domislek, ki ga je obogatil leta 1903, se ni ponovil več. Vse, kar je počel Ford od silmal, je bilo samo neumno ali vprav smešno.

Fordove polomije

Leta 1914 je nenadno napovedal Ford vojno tobaku. To bi ne bilo smešno, toda Ford je zraven trdil, da ne škoduje tobak zdravju. Smatral je, da ogroža pljuča kadivcev samo dim od sežganega cigaretnega papirja. Iz tega razloga je predlagal prepoved izdelovanja cigaret, zaplembo in uničenje zaloga papirja in neusmiljene kazni. Istočasno bi morala država poceniti tobak za pipo in cigare, »da bi rešila zdravje bodoče Amerike«. To gibanje je stalo Forda več milijonov in mu prineslo samo splošno zasmeševanje. Naposled je obmolnil. Izjave medicinskih avtoritet so ga poučile, da je preslepo zaupal onim potujočim napolmazačem in napolpridigarjem, ki so ga ujeli v svoje mreže.

Kmalu nato je izbruhnila svetovna vojna. Ford je nekoč čital poročila z bojišč in nenadno zahteval svojega tajnika. Ta dan je slučajno znašalo število vojnih žrtev na vseh frontah točno 20.000 mož, številka je bila Fordu znana: 20.000 njegovih delavcev je zaslužilo 30.000.000 dolarjev na leto. Poklicani tajnik je moral zapisati te številke in ugotoviti, da bi to pomenilo, da uniči vojna dnevno po 600.000.000 dolarjev kapitala. »Šele ta otipljiva številka bo svetu dokazala, da je vojna zlo!« se je veselil Ford. »Ljudje si poprej niso pred očili izgube! Tako je pričel svojo »križarsko vojno zoper vojno«. Naposled je o božiču 1915 najel parnik in z njim poslal v Evropo zopet iste pridigarje, ki jih je vedno tako čislal. Naročil jim je, »naj pokličejo iz strelskih jarkov vse sovražnike ter na ta način končajo vojno«. Toda »apostoli miru« so se skregali in celo stekli med vojnjo. Ko je došel parnik v Oslo, se je Ford takoj povrnil v Ameriko. Njegovi čeki so izostali in »križarska vojna« se je končala, preden je bila pričela.

Pripomnimo naj, da se je obrnil Ford na sv. očeta in ga prosil za blagoslov »apostolskega početja«. A ta brzojavka je pomenila novo polomijo. Ford ne pozna zgodovine in je naslovil svojo prošnjo na Benedikta VII. (namesto Benedikta XV.). Vatikanski dopisni urad je Fordu vrnil brzojavko s pripombo, da je umrl od njena naslovljeni papež še v X. stoletju.

S podmorskimi avtomobilom na nemške podmornice

Ko je posegla Amerika v vojno, je pozabil Ford na pacifizem. Ponudil je vojni oblasti svoje

sodelovanje in novi »izum«, ki je moral po njegovem mnenju kmalu ukrotiti Nemčijo. Radi nezaupljivosti, ki je značilna za samouke, ni maral poprej vprašati strokovnjake in je zopet doživel velikansko polomijo. Predlagal je namreč, naj se uničijo sovražne nemške podmornice z desetisoči »podvodnih Fordov«. Ponujal je državi jako poceni male podmornice, ki bi imele prostor samo za enega moža, a nosile tem več torped. Opremiti jih je hotel z navadnimi avtomobilskimi motorji iz svojih zalog. Zatrjeval je, da se potem zaključijo svetovna vojna v enem mesecu! Ministrstvo je jako vljudno obvestilo Forda o njegovi zmoti. Avtomobilski motorji potrebujejo dosti zraka, ki ga ni mogoče oskrbeti pod vodo. Sijajni načrt se je razbil v nič...

V »Belo hišo« je hotel

Po vojni je hotel Ford postati prezident, a je popolnoma propadel. To ga je zelo razdražilo in je čez noč postal zaigran sovražnik Židov. Domneval je, da so oni zakrivil njegov poraz. Zopet je izdal mnogo denarja, da bi zrušil »židovski jarem«, toda zopet ni imel nikakega uspeha. Najuglednejši Američani so obsodili njegov nastop v deželi, kjer tvorijo pretežno večino prebivalstva potomci nekdanjih preganjancev in emigrantov. Ford je naposled preklical svoje protizidovske izjave. Zbal se je za razvoj svojega podjetja.

Če je zdaj Ford Rooseveltov nasprotnik, ni mogoče govoriti, da je to izraz »pristine ameriške duševnosti«, kakor se to dela v Evropi. Iz navedenega je pač razvidno, da je Ford zastopnik ozkosrčne starokopitne duševnosti v vsem, kar ne sodi v ožje področje njegove avtomobilske industrije. Ne mara ničesar novega. Če bi pomenil Rooseveltov poskus tudi višek narodnogospodarske modrosti, bi ga napadal Ford z isto zaigranostjo povprečnega ozkosrčnega meščana.

Ameriška filmska igralka Linda Parker si je pripravila na vsak način originalno večerno obleko. Orel je simbol Rooseveltovega obnovitvenega načrta. Ker je ta načrt v modi, mora s tem dejstvom računati vprav moda.

Grad Peleš v Sinaji, kjer je bilo izpostavljeno na mrtvaškem odru truplo umorjenega ministrskega predsednika Duce.

V dvorani vzhodne pariške postaje so se poklonili Francozi žrtvam železniške nesreče. Svečanosti je prisostvoval tudi predsednik francoske republike.

Sport

Lepi uspehi našega državnega prvaka BSK

Na državnem prvaku v nogometu BSK je bil za katoliške božične in novoletne praznike na turneji, na Nizozemskem, kjer je odigral štiri tekme. Tri si je izvojeval v svojo korist, eno pa je igral neodločeno. V zadnji tekmi je tolkel tamkajšnjega Ajaxa s 5 : 3. BSK bo najbrže nadaljeval pot v Berlin, kjer bo odigral eno tekmo z berlinsko reprezentanco. Nemci hočejo, da igra BSK kot belgajska reprezentanca, vendar je treba še prej tozadevnega dovoljenja belgajske nogometne zveze.

Autonomija sodnikov je povzročila živahno gibanje v sodniškem zboru. Nogometni sodniki so po dolgih borbah končno vendarle dobili avtonomijo. Raditega se zahvaljuje vsem onim, ki so jim pomagali do tega. — Zbor nogometnih sodnikov je takoj izbral svoje funkcionarje in osnoval odbore za delegiranje in kaznovanje sodnikov; obenem pa je poslal okrožnico vsem sekcijam, v kateri opozarja sodnike na vestno in točno vršitev svojih dolžnosti. Zbor nogometnih sodnikov zahteva v tej okrožnici, da se delegirajo v odbore najboljši predstavniki, da se ohrani avtonomija in da bo sodnika pri izvrševanju njegovega posla vodil zgolj sportni moment in da jim bodo pravila in pravilniki najvišji zakon, objektivnost pa najvišje načelo. Sekcije se pozivajo k harmoničnemu delu s svojimi podvezami, da se bo na ta način ustvarila atmosfera vzajemnega zaupanja. Proti onim, ki se bodo pregrešili, se bo najstrožje postopalo. — Kakor je videti, so sodniki vzeli stvar zelo resno in upati je, da se bližamo tudi v tem pogledu boljšim časom nasproti.

Prvenstvo Jugoslavije v namiznem tenisu se vrši 6. in 7. januarja 1934 v naslednjih disciplinah: 1. Prvenstvo moštev; 2. družinsko »damsko« prvenstvo; 3. single gospodov-seniorjev; 4. single juniorjev; 5. single dam; 6. double gospodov-seniorjev; 7. double dam; 8. mixed double. Prvenstvo moštev se vrši po kup sistemu. Vsak klub more postaviti samo eno moštvo, odnosno družino. Prijavnina znaša za moštva 60 Din, za damsko ekipo 50 Din za seniorje dame in gospe po 15 Din, za juniorje po 10 Din, double po 25 Din. Kraj tekem in točen raspored se še objavi.

Mladinsko smučarsko tekmo je priredil SK Ljubljana, kljub izredno slabim snežnim prilikam. Vseh tekmovalcev je bilo 41. Tekmovali so v treh kategorijah in sicer: V prvi kategoriji proga 1 km (dečki do 12 let) je zmagal Čiuh v času 5 : 48; 2. Jamnik 6 : 25; 3. Malis 6 : 37. V drugi kategoriji so bili doseženi sledeči rezultati: proga 3 km (od 12—15 let): 1. Gale 35 : 10 v kategoriji A, v kategoriji B pa je bil prvi Bricelj s časom 34 : 05. Na 5 km (tekmovalci od 15—18 let) so se takole plasirali: 1. Dekleva 48 : 49; 2. Starman 49 : 42; 3. Lombar 50 : 23.

Razpis mladinske smučke tekme v Ljubljani. SK Ilirija priredi mladinsko smučko tekmo, ki se bo vršila v soboto 6. januarja ob 14.30 s startom in ciljem pod Rožnikom na Večni poti, nekaj nižje od strelišča. — Tekmuje se v treh kategorijah in sicer: I. kategorija na ca 1 km dolgi progi za tekmovalce do 12 let (letnik 1922 in mlajši); II. kategorija na 3 km dolgi progi za tekmovalce od 13 do 15 let (letniki 1919—1921), in v III. kategoriji na ca 6 km dolgi progi za tekmovalce od 16 do 18 let (letniki od 1916 do 1918). Tekmuje lahko vsakdo ne glede na to, ali je član kakega kluba. Prijavnine ni. Pisemne prijave na klub (z navedbo rojstnih podatkov), ustmeno se pa lahko prijavijo do 5. januarja do 18 pri tvrdkah: A. Gorec, palača Ljubljanske kreditne banke, ali pa Kolb-Predalič, Šelenburgova ulica. Zrebanje se vrši 6. januarja ob 10 v klubski sobi kavarne Evropa (vhod Tyrševa ulica, zadaj). Darila so določena za prvake vseh kategorij plakete, drugo in tretje plasirani vsake kategorije pa lične diplome. — SK Ilirija.

Nogometni so potovali o božičnih praznikih na vse konce in kraje, kjer so odigrali prijateljske tekme. Za januar je tudi predvidenih več mednarodnih srečanj. Praška Sparta namerava napraviti zimski turnir, koncem januarja pa gre na Irsko, kjer bo odigrala dve tekmi. Sploh so nogometni letošnjo zimsko sezono izredno živahni, kar je razumljivo, kajti svetovno prvenstvo je pred duri.

Finski lahkostletci so pa povabljeni v Južno Ameriko. Kovtkas in Iso-Hollo sta izjavila, da se bosta povabila odzvala. Sredi januarja bosta odpotovala.

Nov svetovni rekord v vožnji z motorjem je postavil angleški dirkač C. I. P. Dodson v kategoriji A (do 250 ccm). V dveh urah je namreč prevozil 275 km 910 m ali povprečno 137.96 km na uro.

Madjarska se še ni odločila, če se udeleži svetovnih nogometnih prvenstev, ki se vrše letos v Italiji. V to svrhu se je odpeljal podpredsednik madjarske nogometne zveze M. Fischer v Italijo, da se vprašanje glede udeležbe Madjarov na tem turnirju uredi.

Ameriška hokej reprezentanca, ki bo branila naslov svetovnega prvaka v Milanu, pride že januarja v Evropo. Od 3.—10. januarja odigra v Angliji pet tekem. Moštvo tvorijo igralci treh univerz. Lovelock, izborni novozelandski srednjeprogaj, ki ga je v Turinu pri študentovskih igrah Beccali šele po izredno hudi in ostri borbi premagal na 1500 m, je bil operiran na kolenu ter bo deli časa nesposoben za lahkostletske nastope.

Nov svetovni rekord v potegu z levice v lahki teži je postavil v Monakovem Schwaiger z 80 kg. V potegu z levice v srednji teži pa je postavil Huttner nov nemški rekord s potegom 83.75 kg.

Evropski prvak Alleene (Pariz) je postavil nov francoski rekord v obojročnem sunku v lahki srednji teži s 140 kg.

Draiström se že definitivno posavlja. Pred kratkim so bile razširjene govorice, da namerava Grafström zopet tekmovali. Sedaj pa poročajo iz Stockholma, da se svetovnih prvenstev v umetnem drsanju ne bo udeležil.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sreda, 3. januarja: 12.15 Reproduciran vokalni koncert 12.45 Poročila 13.00 Čas, kmečka godba na ploščah 18.00 Komorna glasba, radio kvintet 18.30 Radio orkester 19.00 O vzgoji (dr. St. Gogala) 19.30 Literarna ura: Pregled razvoja ruske drame (dr. Preobraženski, sodeluje gospa Mayer) 20.00 Violinski koncert Karla Rupla s spremljevanjem radio orkestra 20.45 Klavirski koncert Jadvice Poženelove 21.30 Kvartet Glasbene Matice 22.00 Čas, poročila, reproducirana ameriška plesna glasba.

Drugi programi:

Sreda, 3. januarja: Belgrad: 19.00 Koncert radio orkestra, 20.00 Prenos iz Ljubljane. — Dunaj: 16.00 Koncert: alt, violina in klavir, 19.25 Prenos iz drž. opere. — Budimpešta: 18.30 Klavirski koncert, 17.00 Salonska kapela, 18.40 Samospevi, 20.50 Koncert opernega orkestra. — Huizen: 20.40 Koncert na orglah, 22.10 Komorna glasba. — München: 16.00 Koncert simfoničnega orkestra, 17.50 Vokalni koncert, 21.00 Narodna glasba, 22.35 Koncert šleske filharmonije. — Praga: 16.00 Salonski orkester, 17.35 Vokalni koncert, 19.30 Prenos iz opere. — Rim: 21.00 Prenos iz opere. — Varšava: 15.40 Vokalni koncert, 18.40 Vokalni koncert, 20.00 Violinski koncert.

Damske plašče

vseh vrst, kar je na zalogi — z 20% popustom — dobite pri

F. I. GORIČAR
Ljubljana, Sv. Petra cesta 29
Ne zamudite ugodne prilike!

SREČNO NOVO LETO želi vsem cenj. odjemalcem in odjemalkam

MARIJA VIDMAR
trgovina s semeni
CANKARJEVO NABREZJE 3
LJUBLJANA

Srečno in uspeha polno novo leto želi vsem svojim cenj. odjemalcem

JUREJ ŠTERK
Vinica

Aleksandra Rahmanova: Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

»Kaj morem zato?« je odgovoril. »Vsa baraka je polna uši in od tu bodo kmalu preplavile vse mesto. Nimam dovolj perila, ne dovolj osebja, ne dovolj zdravil. Delati moram v čisto nemožnih okoliščinah!«

1. februarja 1919.

Sestra Fenička je bila že od davi vsa čudna. Bila je rdeča ko rak in begala brez smotra iz sobe v sobo, polivala juho, pobijala posodo. Zvečer je imela 39.8 in odvedli so jo takoj v banjo in ji odstrigli dolgo kito. Še nikoli nisem slišala nikogar tako obupno vpiti kot ubogo Feničko. Vedela je, da z izgubo kite izgubi tudi zakonsko aredo. Vprašala sem ranocelnicu, če je res neobhodno potrebno, bolnice ostriči. Rekla je:

»Strogo je ukazano, da moramo vse za tifusom bolne ostriči!«

»Kdo pa more že danes reči, da je res tifus?«

»V tifusni baraki je mogoče imeti samo tifus!« je odgovorila avtoritativno.

2. februarja 1919.

Fenička ima danes 37.2, o pegah ni duha ne sluha. Zdravnik in ranocelnica sta zelo v zadregi. Fenička leži in z nikomur ne govori.

4. februarja 1919.

Fenička ima normalno temperaturo, zdravnik ji je ukazal, naj službo nadaljuje. Zavezala si je ruto in rekla:

»Čemu naj še slušim, ko nimam kite in me Vanja itak ne vzame?«

Odšla je. Zvečer so jo našli na stranišču obeženo.

5. februarja 1919.

Zdaj, ko ni Feničke, se je življenje za nas boljnice mnogo poslabšalo. Večinoma ima službo pri nas Vera Ivanovna, žena vseučiliškega profesorja, ali pa Glaša, ki se boji bolnikov ko kuge in se skrbno ogiblje, da bi se jih količkaj doteknila. Vera Ivanovna je fina, ljubka dama in kadar ponudi posodo ali pobriše pod, ki ga je bolnik pobijal, potem je to nizko opravilo tako malo v skladu z njenimi plemenitimi kretinami, s katerimi ga vrši, da te zaboli v srce. Čeprav se trudi, se ji vendar ne posreči, da bi popolnoma skrila gnus: to bolniki opazijo in je zato ne ljubijo posebno.

»Vera Ivanovna,« sem jo nekoč vprašala, »kako ste sploh zašli v to tifusno barako?«

»Da pokažem drugemu možu, da se tudi jaz lahko vsa posvetim kakšni stvari kot se on znanosti. Zaradi njega sem uničila življenje prvemu možu in storila nasilje svojemu lastnemu in končno se je pokazalo, da znanost bolj ljubi nego mene. Moj prvi mož je bil inženjer, pa je vendar še vedno dobil časa za me. In vse izvira iz moje neumnosti. Z Jekaterino Pavlovo sva tako pogosto govorili o »zakonu o konceptu«, da se mi je zazdelo, da tudi moj prvi zakon ni nič drugega. Zaljubila sem se v profesorja »na čisto«, kot se mi je zdelo, in...«

V hipu je prebledela in kriknila:

»Za božjo voljo, nekaj me je pičilo!«

Smrtno blede je segla pod obleko in prinesla uš, ki je bila čisto rdeča in nabrekla od krvi.

»Bog mi bodi milostljiv, če nalezem! Živeti hočem! Ne maram umreti!«

Proti večeru je strupena Bobyljeva ježno zavpila:

»Če bom morela čakati, da mi milostljiva poda posodo, potem pa že rajte naredim na tla!«

Danes je umrla naša zlata mama oziroma žena

Gruden Terezija

Pogreb nepozabne bo jutri 3. t. m. ob 16 s Celovške ceste št. 42 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana-Dolnja Lendava, dne 2. januarja 1934.

Grudnovi.

Umrl nam je danes, previden s svetotajstvi, v 91. letu starosti, naš blagi soprog, oče, stari oče, gospod

FERDINAND KREN

geometer K.L.D. na Jesenicah v p.

Pogreb bo v sredo, dne 3. januarja 1934 ob pol štirih popoldne iz hiše žalosti na pokopališče na Koroško Belo.

Javornik, Koroška Bela, Mojstrana, Kreka, dne 1. januarja 1934.

Zalujoči ostali.

Javljamo žalostno vest, da je na novega leta dan umrl naš bivši uradnik, g. geometer

FERDINAND KREN

v visoki starosti 91 let. Blagemu pokojniku, ki je v našem podjetju zvesto služboval 60 let, bomo ohranili trajen in časten spomin.

Jesenice-Javornik, dne 2. januarja 1934.

KRANJSKA INDUSTRIJSKA DRUŽBA

Potrji globoke žalosti sporočamo sorodnikom, znancem in prijateljem žalostno vest, da nas je po dolgi in mučni bolezni za vedno zapustila naša iskreno ljubljena mati, stara mati, tašča, gospa

Neža Perko-Jelenc

posestnica

Pogreb nepozabne pokojnice je bil v torek 2. januarja ob pol štirih popoldne izpred hiše žalosti na mestno pokopališče.

Novo mesto, dne 1. januarja 1934.

Alozij Jelenc, poštni uradnik v p., sin, in rodbine: Poznik, Majcen, Windischer.

In komaj se je utegnila Vera Ivanovna okreniti, je že izvršila, kar je zapretila.

»Zakej ste to storili, Bobyljeva!« je Vera Ivanovna očitala.

»Ker zmerom višete nos, če vas kdo prosi za posodo! Če hočete kaj doseči, bi se bili morali drugam obrniti, pa ne v barake za tifus!«

Vera Ivanovna je zardela in osnažila pod.

6. februarja 1919.

Moja veselja nastojenost začnjenja izginiti. Nesnažnost, slaba oskrba in vse okolje me mori. V vojaški sobi, kjer je polno belih častnikov z odmrlihi udi, mora biti strašno. Kriki in zidhi prodirajo neprestano do nas in komaj mine ura, da ne neso mrliča skoz hodnik.

Prostitutki Tasji je mnogo bolje. Lica postajajo rožnata in ustnice se neprestano zaokrožajo v ljubek smehljaj. Z vsakim kramlja.

»Zdaj pa res ne vem,« je dejala, »kaj naj počnem, če zopet ozdravim. Kdo bo sprejel v tovarno slabotno žensko po tifusu.« Obraz se ji zresni od skrbi. Takoj nato se smehlja in pravi:

»Oh, v moji duši je zdaj tako čisto kot pred veliko nočjo!«

V tem trenutku se pojavi nekdo pri oknu z zavihanim »kožuhastim ovratnikom in kapo, polisnjeno globoko na čelo; možki očitno ni hotel, da bi ga spoznali.

»Tasja, tvoj je tu!« je zakričala Bobyljeva po vsej dvorani.

Tasja se je obrnila in zardela.

»Glaša!« je prosila sestro, »sreci mu, naj se pobere!«

»Stoj, to mu povem jaz!« zakriči Bobyljeva, ki je vsa srečna, če more komu kaj neprijetnega povedati; stekla je k oknu in zakričala, da so šipe živentale: »Poberi se!«

Mož je zapretil s pestjo in izginil. Medtem so prinesli Tasji zavitek, ki ga je za njo oddal; steklenica parfuma in škaltija slaščic. Tasja zgrabi steklenico in jo vrže na tla, da se je razletela. Slaščice je pa dala Bobyljevi: »Vzem in žrile!«

Zdaj sedi Bobyljeva na svoji postelji in je slaščice, da ji bo zvečer gotovo slabo. Papirčke meče na tla in ko jo Vera Ivanovna prosi, naj jih devlje na mizico, ji reče:

»No, no, Beloročka, le pometi jih! Jaz sem bolna in ti mi moraš strečile!«

7. februarja 1919.

Osebe je danes čisto iz reda. Ne kosila in ne večerje nismo dobili, Bobyljeva pravi, da se »Rdečič pripravljajo mesto zopet zavzeti.

»Potem boš pa že naplačala, ljuba moja!« mi je rekla. »Ti si gotovo buržujka, le pogled, kakšne roke imaš! Mene ne ustrelje, meni se že na gobcu pozna, da sem nekaj navadnega. Ze prav, naj jih le prav mnogo postrele!«

8. februarja 1919.

Vsak dan prihajajo k meni starši, sestre in otroci iz knjižnice. »Na obiske sem skoraj zapislala. Ta obisk je pa v tem, da se postavijo na kup snega pod oknom in se gledamo drug drugega. K nam ne sme nihče. Če imam kakšno željo, jo z velikimi črkami napišem in držim papir proti oknu. Starši mi odgovore 'n izroče po vratarju, kar želim. Vsak dan mi prinese jesti in še sklepam po tem, kar mi prinašajo, žive zopet prav dobro. Toda obrzi so jim blede in shujšani. Ali je to zaradi moje bolezni?«

9. februarja 1919.

Zdaj je tudi Vera Ivanovna zbolela za tifusom in sicer zelo hudo. Pege pri njej niso rdeče, ampak kar črne. Leži pri nas. Pravkar sta bila njena moža tu, stari in novi: stala sta pod oknom in jokala.

Mestna hranilnica Ljubljanska v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3

je največja
regulativna hranilnica v Jugoslaviji

Vlog ima nad 420.000.000— Din, rezervnih zakladov pa nad 11 milijonov dinarjev.

Za pupilarne naložbe ima sodni depozitni oddelek, za varčevanje mladine izdaja domače hranilnike, za pošiljanje denarja po pošti so strankam na razpolago položnice. Za vse vloge jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in davčno močjo.

TELEFON štev. 2016 in 2616.
Poštno-čkovni račun št. 10533.

Uradne ure za siranke so od 8. do 12 1/2 ure.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1—; žentovanski oglasi Din 2—; Najmanjši znesek za mali oglas Din 10—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka pettina vrstica po Din 2:50. Za pisane odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Vrtnar

samski, samostojna boljša moč, z dobrim spričevalom, išče službo s 1. ali 15. februarjem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dober kultivator« št. 15229. (a)

Službodobe

Hlapca

h konjem, pridnega in poštenega, samskega, ki je dobro izvežban pri težki vožnji lesa, sprejemem. Dopise na upravo »Slovenca« v Celju pod »Zanesljiva« št. 55. (b)

Dva žagarja

marljiva, sposobna v mlekem, posebno pa v trdem lesu, po možnosti samska, takoj sprejemem. Dopise na upravo »Slovenca« v Celju pod »Zagar« št. 54. (b)

Hotelsko sobarico

perfektno, kot prvo moč, z dobrimi spričevali, večjo nemščino, ter zmerno kavcije, sprejme Hotel Strukelj. (b)

Pouk

Soferska šola E. Čeh

(bivša Camerata — va soferska šola) Ljubljana, Dunajska c. 33. Šola za poklicne soferje in amaterje. Prospekti in poljasna zastoj in franko.

Stanovanja

ISČEJO:

Dvočlanska družina išče primerno stanovanje do 1000 Din mesečno. Naslov in upravo »Slovenca« št. 52. (c)

Iščem sobo

strogo ločeno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Središče« št. 35. (c)

ODDAJO:

Stanovanje

štirisobno s kabinom in vsem komfortom oddam za februar. Streliška 22.

Dvosobno stanovanje

lepo, s pritlikinami, prvo nadstropje, plin, elektrika — se odda. Istotam se odda soba s štedilnikom. — Betnavska 39, p. Maribor. (p)

Stanovanje

soba, kuhinja, se takoj odda. Sp. Šiška, Verovškova 47. (c)

Vrtnar

ki bi hotel v svojem prostem času pomagati v domačem vrtu, dobi prosto stanovanje: sobo in kuhinjo, kurivo in razsvetljavo. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 47. (c)

Soba

v bližini Leonišča, s posebnim vvhodom, opremljena in centralna kurjava, se takoj odda. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 46. (a)

Posestva

Posestvo

ob glavni cesti v Savinjski dolini, se prodaja po želji kupca. Martin Drev, Drezinja vas pri Celju, p. Petrovče. (p)

Glasba

Klavirji! Pianini!

Kupujte na obroke od Din 400— prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Petrol, Höpfl, Stigl original, ki so nesporno najboljši!

(Lahka precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik
Aleksandrova cesta 7.
Velikanska zaloge vseh glasbenih instrumentov in strun

FILATELIJA

Velik ilustrovani cenik znamk

albumov, filatelijskih potrebščin za 1934 izide začetkom decembra. Cene za znamke Bosne, Srbije, Črne gore, Jugoslavije — so za vsako znamko posebej označene. Slovenska izdaja specijelno obdelana. Cena 10 Din Album znamk Jugoslavije, kompletan, na karton papirju, s poštnino 90 Din Plačilo v naprej. Čekovni račun št. 35.216 Izidor Steiner, Masarykova 5, Zagreb.

Kupimo

Kupim

kompletne letnike »Plainskega Vestnika« letnikov 1895, 1896, 1898 in 1901. Battelino Angelo, Aljaževa 35, tel. 3339. (k)

Srebrne krone

stare zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina

Obri

Zične posteljne vloge in zložljive železne postelje izdelane nacistično ter sprejema iste v popravilo Pavel Strgulc, Gosposvetska cesta 13, Kolizej Ljubljana (t)

Telefon 2059

**Premog
suha drva**
Pogačnik, Bohoričeva
ulica 5

Tvrška A. Volk

Ljubljana, Resljeva cesta 24, nudi najceneje vse vrste pisane moke in druge mivske izdelke.
Zahtevajte cenik!

Ptičjo hrano

prvovrstno, za vse vrste ptic — po znižani ceni: Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5. (l)

Sveže najfinišje norveško

ribje olje

iz lekarne
dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (l)

Mošančke

prvovrstna štajerska jabolka prodaja

Gospodarska Zveza
v Ljubljani, Tyrševa c.

Cvetlični med

garantirano naraven, 10 kg 156 Din, 30 kg 400 Din, franko kupčeva postaja, razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (l)

Golaž ekstrakt

rabi gospodinj, restavracije, gostilne. Ekstrakt dr. z o. z., Gosposvetska cesta 8.

Jabolka

namizna, zbrana po 5.—, kanada po 6.— Din kg. Razpošiljam v zabojih 30 in 50 kg franko skladišče. Videmšek, Maribor, Koroševa ulica 23. (l)

Starinska ogledala,

slike, ura, naprodaj, Galšice 11. (l) usovo nabrežje 27. (l)

Galoše
popravlja najboljšo Gumi-klinika, Tyrševa 9. (t)

Pohištvo!

Zeninom, nevestam!
Pohištvo iz zaloge kupite vsled solidnega izdelka najceneje edinole pri Avgustu Černetu, Zgornja Šiška, Vodnikova 122, postajališče Heinrichar. (s)

Prodamo

Kislo zeljo, repo
prvovrstne in cele glave za sarmo, v sodčih dobavila po brezkonkurenčni ceni Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo 10. telefon 25-91 (l)

Vence

šopke, nagelčke — lahko naročite tudi potom telefonske številke št. 27-66 Vrtnarstvo L. JEMEC, Maribor, Prešernova 16.

Manjši pisalni stroj

poceni naprodaj. — Iva Kokal, Ljubljana, Gradšče 11.

Do preklica jemlemo v račun tudi knjižice ljubljanskih prvovrstnih denarnih zavodov

† Marija Novak roj. Zencovich javlja v svojem ter v imenu svoje hčerke Vere Koserjeve roj. Novak in v imenu sorodnikov pretužno vest, da je po dolgotrajni bolezni umrl njen mož, oče, stari oče, stric, svak, tast, gospod

OTHMAR NOVAK

polkovnik v pokoju in imejitelj številnih visokih vojaških odlikovanj

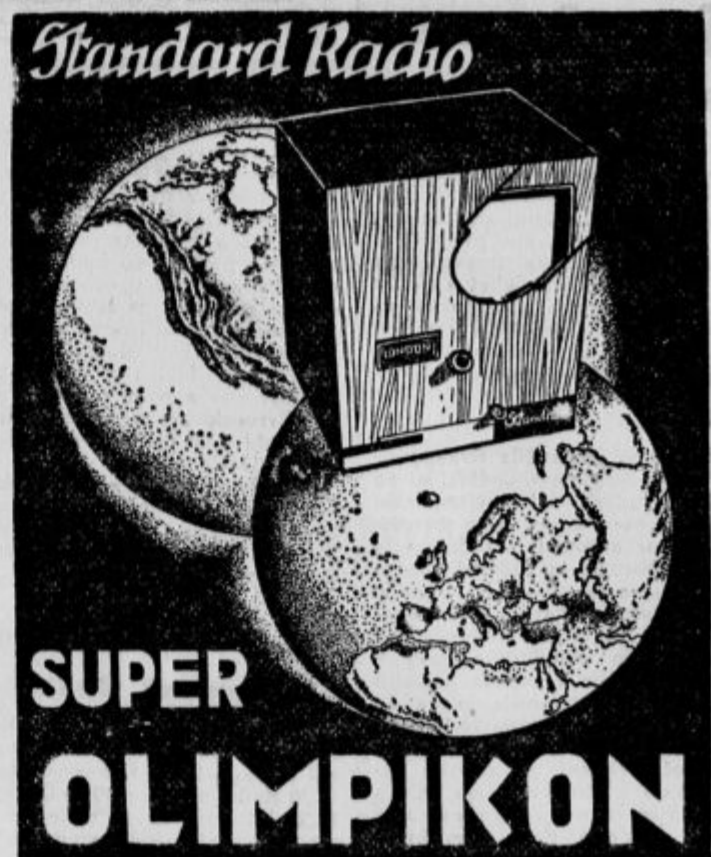
Pogreb bo v sredo, dne 3. januarja 1934 ob pol 3 popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, Graz, Trst, dne 1. januarja 1934.

† Potrti od neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da se je naša iskreno ljubljena mati, stara mati, sestra in teta, gospa

LEOPOLDINA SUSTER

danes, dne 2. januarja 1934, po dolgi in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, preselila v boljše življenje. Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 4. januarja 1934, ob 2 popoldne iz hiralnice sv. Jožefa na pokopališče k Sv. Križu.
Predrago rajnico priporočamo v blag spomin.
Ljubljana, dne 2. januarja 1934.

ZALUJOČI OSTALI

Naposled!

Aparat, ki izedinja vse oblike, ki se zahtevajo:

Moderna zunanost
Odlična kvaliteta
Visoka selektivnost
Idealno lep zvok
Nizka cena in na 12 mesečnih obrokov!
Obrnite se na naše zastopnike.

Zastopstvo:

„RADIO“ reg. zadruga v Ljubljani
Z O. Z.

Telefon 31-90

Miklošičeva cesta 7

Telefon 31-90

† Sporočamo svojim znancem in prijateljem, da nam je Bog nenadoma vzel in poklical k Sebi našo dobro, zlato mamico, gospo

Marija Poličar roj. Kuhar

danes, na novega leta dan, ob pol 10 zvečer, po kratki, mučni bolezni, v 59. letu starosti.
Pogreb bo v četrtek ob 9 dopoldne na farno pokopališče.
Naklo, dne 1. januarja 1934.

Neutolažljivi otroci — v Bogu vdani.

+

Javljam žalostno vest, da me je dne 31. decembra 1933 zjutraj nenadoma zapustil moj ljubljani soprog, gospod

Franc Veber

mizarski mojster in hišni posestnik

previden s tolažili sv. vere. Pogreb se je vršil dne 1. januarja 1934 ob 16 na viško pokopališče.
Maša zadušnica se bo brala v sredo, dne 3. januarja t. l. ob pol 7 v farni cerkvi na Viču.

Zahvaljujem

se hkrati vsem, ki so blagopokojnika spremili k večnemu počitku, vsem darovalcem cvetja, čč. duhovščini in viškim pevcem za ganljive žalostinke.
Rožna dolina, dne 3. januarja 1934.

URSULA VEBER, žena.

+

Zapustila nas je naša nadvse dobra in ljubljena mama, stara mama, sestra, teta in tašča, gospa

Elizabeta Drassal

vdova po carinskem revidentu

Blagopokojno spremimo k večnemu počitku v četrtek, dne 4. januarja 1934 ob pol 16 na tukajšnje farno pokopališče.
Poljčane, dne 1. januarja 1934.

ZALUJOČI OSTALI